

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII Sausis — January 7, 1972 Nr. 2

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Šiandien ir rytoj

KOMJAUNUOLIAI
RUOŠIAMO AGENTŲ
TARNYBAI...

Prieš porą savaičių Dirva rašė apie Vilniaus Partinio aktyvo mokyklą. Toje mokykloje rengiami pavergtiesiems lietuviams komunistinio režimo ramsčiai, ypač patikimi ideologiniai darbuotojai.

Dabar bolševikiniuose ok. Lietuvoje leidžiamuose laikraščiuose lietuvių kalba, pirmuose puslapiuose pasirodė dėmesį patraukia pranešimai. Tai siūlymai stoti į Aukštąją komjaunimo mokyklą prie VLKJS CK.

Į šią mokyklą priėmimas paremtas ypatingu kandidatų atrinkimu.

Aukštoji komjaunimo mokykla ruošia ypatingos rūšies sovietinį darbuotoją. Po ketverių studijinių metų, baigę istorijos ir komunistinio auklėjimo fakultetą, tampa istorijos bei visuomenės mokslų dėstytojais.

Stoję į tos pat mokyklos Komjaunimo darbo fakultetą, studijuoja tik dvejus metus. Šie tampa sričių komitetų darbuotojais, komjaunimo miestų, apygardų, rajonų komitetų sekretoriais, laikraščių ir žurnalų arba radijo ir televizijos redakcijų darbuotojais.

Mokykla parūpina kadrus, kurie apsėda bet kurį visuomeniško balso pareiškimo fabrikavimą. Mokykla parūpina ir didžiulį skaičių įvairiopų slapty agentų, infiltruodama savo auklėtinius į daugybę įmonių ir organizacijų.

Į mokyklą priimami darbininkų, tarnautojų ir kolūkiečių vaikai. Kandidatai privalo būti pasireiškę komjaunimo aktyvistai. Jie privalo turėti pirminių partinių organizacijų labai palankias rekomendacijas, kurias išduoda komjaunimo miestų ar rajonų komitetai. Kariškai gali būti priimti, patiekę savo politinių kariškų organų rekomendacijas.

Kiekviena rekomendacija turi būti lydima asmens charakteristika. Priimti numatyti asmenys laiko stojamuosius egzaminus: rusų kalbos, literatūros, TSRS istorijos, užsienio kalbų. Prieš priimant, jie dalyvauja pašnekesiuose sovietinės istorijos bei komjaunimo veiklos klausimais.

To dar maža. Stojantieji į komjaunimo darbo fakultetą, kuris ruošia ypač atsakingus ideologinio purizmo ir fanatizmo darbuotojus, pristato referatą, gvildeinantį aktualią komjaunimo darbui problemą. Vėdami specialūs stojamie-

(Nukelta į 2 psl.)

Antano Rūkštelės paveikslą "Prieš rugiapitę" laimėjo Dirvos skaitytojas Jurgis Rekašius iš Detroito.

POKERIO PARTIJA

Dėl Pietryčių Azijos ateities

"... Mr. Nixon's political future now rides with American airmen in South East Asia" -- sekmadienį samprotavo New York Times apžvalgininkas Neil Sheehan, rašydamas apie šiaurinio Vietnamo bombardavimą tarp Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių. Nixono politinė ateitis todėl priklausanči nuo JAV lakūnų pastangų rezultatų, nes tai vienintelis būdas išlaikyti Saigon režimą, kuris netolimoje ateityje žemėje bus remiamas tik 25-35.000 vyrų "residual force".

"Prezidentas mato, kaip apskaičiavo -- rašė Sheehan, -- kad atnaujinto bombardavimo vidaus politinės pasekės jam bus mažiau nepalankios negu smarkaus (major) karinio pralaimėjimo bei vietnamizacijos politikos sugriuvimo rinkiminiais metais".

Kitame straipsnyje to paties N.Y. Times nr. net teigiama, kad prezidentas Nixonas esą pasiryžęs bombarduoti ne tik tuos taikinius, kurie buvo bombarduojami Johnsono prezidentavimo metu, bet ir pačią sostinę Hanojų ir uostą Haiphongą.

Tokiais išvedžiojimais siekiama vėl sumobilizuoti Amerikos viešąją nuomonę prieš bombardavimą, kuris daugelio amerikiečių nuomone yra netiknoralus, bet ir nenaudingas, nes per 12 metų nepajėgė perblokti priešo.

Iš kitos pusės tokie išvedžiojimai ir prielaidos padeda prezidento Nixono pradėjimui pokerio partijai, nes tai kas

VYTAUTAS MĖŠKAUSKAS

rašoma NY Times, normaliai tuo jau žinoma ir visame pasaulyje, neįskiriant Hanojaus. Jei Nixonas, iš desperacijos ar šalto apskaičiavimo, iš tikro gali bombarduoti Hanojų ir Haiphongą t.y. vienintėlius šiaurinio Vietnamo taikinius, tikrai vertus bombų, Š. Vietnamo valdovai gali pradėti ir kitaip galvoti.

Mat, Johnsono administracija bijojo bombarduoti tuos taikinius, skaičiuodamasi su kiniečių invazijos, panašios į Korėjos karą metu, galimybe. Kodėl padėti kiniečiams? Dabar tačiau buklė iš pagrindų pasikeitė. Jei amerikiečiai kapituluotų prieš šiaurinį Vietnamą, tikru laimėtoju pasirodytų ne Raudonoji Kinija, bet Sovietų Sąjunga. Dėl to Nixonas dabar turi laisvesnes rankas paspausti Hanojų.

Kad prezidentas lošia ta korta, rodo jo laikysena Indijos - Pakistano karo metu, laikysena, kuri susilaukė didelės kritikos iš demokratų pusės. Girdi, JAV vėl sugebėjo atsiderinti pralaiminioje pusėje!

Šioje vietoje verta atminti, kad Washingtonas Kinijoje išgalėjęs komunistams, tikėjosi, jog demokratinė Indija ilgainiui atsvers pakrypusį komunistų naudai Pietų Azijos jėgos balansą. Tačiau Nehru valdoma Indija pasuko neutralumu pusėn ir su amerikiečiais nenorėjo dėtis į kokią nors sąjungą. Pats Nehru net du kartus teigęs New York Ti-

mes užsienio politikos žinovui C.L. Sulzbergeriui, kad Indija pasaulinio konflikto metu, nepaisydama jokios ideologijos, stos ton pusėn, kurios laivynas kontroliuos Indijos Vandenyną. Tada atrodė, kad tai bus britų - amerikiečių laivynas.

Šiandien Indiją valdant Nehru dukrai Indirai Gandhi, stipriausias laivynas Indijos vandenyną yra sovietų, kuris, Suez kanalą atidarius, greitai galėtų būti dar daugiau sustiprintas.

Sovietų įtaka Indijoje ypatingai pradėjo augti po 1966 metų paliaubų tarp Indijos ir Pakistano, kurios buvo su darytos Kosyginui tarpininkaujant Taškente. Tada nusivylęs Amerika

(Nukelta į 2 psl.)

Rytų Pakistano sostinę Dacca "išlaisvins" su sovietų ir indų pagalba, sukilėliai žauriai pradėjo persekioti gyventojus, rėmusius Pakistano vyriausybę. Nuotraukoje "sukilėlių armijos generolas" Abdelkader, fotografų akivaizdoje durtuvu mirtinai subadė pasidavusius pakistaniečius. Deja, dėl šios žiaurios egzekucijos niekas pasaulyje neprotavo, nes tai buvo daroma su Maskvos palaiminimu...

LAIMINGIEJI DIRVOS SKAITYTOJAI

Dirva savo skaitytojams, kurie praeitą rudenį atsiliepė į Vilties draugijos valdybos ir Dirvos redakcijos prašymą ir savo auka parėmė laikraštį, š. m. sausio 2 d. Dirvos patalpose, dalyvaujant Vilties draugijos valdybos pirmininkui Aleksui Laikūnui, valdybos sekretoriui Stasiui Lazdiniui, sąskaitybės vedėjui Jonui Kazlauskui ir Dirvos redaktoriui Vytautui Gedgaudui, burtų keliu buvo paskirstytos dovanos. Jas laimėjo šie rėmėjai:

• Vieną savaitę atostogų Floridoje: Mary - Annette Motel, Miami Beach, Fla., p. Jazbučių dovana dviem asmenims, laimėjo Vytautas Girnius, Chicago, Ill. ir Sapphire Sea Motor Lodge, Juno Beach, Fla., p. Tomkų dovana dviem asmenims, laimėjo: John Kancevičius, Lawrence, Mass.

• Dail. Antano Rūkštelės dovanotą paveikslą "Prieš rugiapitę" laimėjo Jurgis Rekašius, Detroit, Mich.

• Jurgio Gliados "Agonija" — J. Povilaitienė, Omaha, Neb., K. Krulikas, Richmond Hill, N. Y.

• Jurgio Gliados "Sonata of Icarus" — O. Dorm, Corming, N. Y., A. Rūkštelė, Chicago, Ill., inž. V. Galinis, Norwell, Mass., A. Mikoliūnas, Cleveland, O., P. Stanionis, Detroit, Mich.

• Jurgio Gliados "Simas" (anglų kalboje) — D. Nasvytis, Conneaut, O., V. Vasikauskas, Richmond Hill, N. Y., J. Simonis, Santa Barbara, Ca., A. Mažeika, Los Angeles, Ca., dr. K. Grušnys, Wichita, Kan.

• Kazio S. Karpiaus "Alpis" — K. Narbutaitis, Cleveland, O., S. Baniulis, Chicago, Ill., K. Kiznis, Richmond Hill, N. Y., A. Burneika, New Britain, Conn., V. Degutis, Cleveland, O., J. Kučinskas, Warren, Mich., M. Ignas, Cleveland, O., L. Svelnis, Needham, Mass.

• R. Spalio "Rezistencija" — A. Mironas, Los Angeles, Ca., K. Nausėdas, Caracas, Venezuela, V. Izbickas, Westwood, Mass., A. Čepulis, Philadelphia, Pa., J. Vaičaitis, Akron, O., P. Mikoliūnas, Cleveland, O., J. Jurevičius, Chicago, Ill., V. Mažeika, Lake Zurich, Ill., J. Naujokaitis, Cleveland, O., dr. H. Brazaitis, Cleveland, O.

• Jack J. Stukas "Awakening Lithuania" — K. Mažonas, Parma, O., L. Kazėnas, Cleveland, O., D. Slivynas, Diamond Point, N. Y., J. Variakojis, Chicago, Ill., E. Balceris, Los Angeles, Ca., dr. A. Butkus, Cleveland, O., G. Juškėnas, Cleveland, O., S. Trinkas, Chicgao, Ill., dr. V. Bložė, Strongsville, O., Vl. Braziulis, Cleveland, O., J. Vodorpalas, Glenn Dale, Md., dr. A. Kisieliūnas, Sidney, O., A. Tveras, Chicago, Ill., V. Kulbokas, Cicero, Ill., G. Dragūnas, Philadelphia, Pa., J. Stoškus, New Port Richey, Fla., J. Sirusas, Stockton, N. J., J. Gerulaitis, Omaha, Nebr., dr. V. Tauras, Chicago, Ill., K.

(Nukelta į 2 psl.)

laiškai Dirvai

'PALAIDA BALA' IR PASTANGOS IŠ JOS IŠBRISTI

1971 gruodžio 10 d. Dirvos skiltyje "Šis bei tas" buvo pailiesta vienas iš aktualiausių (bent dabartinių metų) mūsų gyvenimo reiškinių: Lietuvos Fondo šalpos skirstymas. Tai nėra eilinis įvykis mūsų gyvenime, ir tai visai užpelnėtas, tas reiškinys mūsų visuomenėje kelia domėjimosi. O kaip gi kitaip? -- juk tai tos pačios visuomenės sudėtas kapitalas.

Šia proga taip pat tenka Dirvos redakcijai pareikšti padėką, kad parodė pakankamai domėjimosi mūsų kultūriniais reikalais ir problemomis, į kurias JAV LB centro valdyba pageidavo kuo išsamesnio reagavimo. Viena iš tokių problemų buvo, ir man bent rodosi, ir toliau pasiliko -- kultūrinių galimybių mūsų kultūrinės politikos išryškimas. Pav., kasmet skirstomas LF pelnas. Ar atsižvelgiama į kokią nors ateities perspektyvą, ar tik šiaip sau beriamas doleriai, nelyginant grūdai?... Labai teisingas ir, savo sezoniniu susiejimu gana taiklus, šis Dirvos pasisakymas: "be gilesnių studijų ir be nuolatinio įsipareigojimo -- panėsi į Kalėdų senį, kuris vaikams ima saldinius dalinti" (Dirva, 92-3). Net ir pats geriausias optimistas negalėtų šios tiesos nepastebėti, ir todėl, beieškant to viso kaltininkų, norėtųsi, kad kaltinimo strėlės nebūtų svaigosios į patį pirmąjį pasitaikiusį taikinį: jeigu kas tuo rūpinasi, tai ir kaltas, bet būtų bandoma visa situacija apžvelgti kur kas išsamiau ir nuodugniau.

Kai 1970 m. LF pelno skirstymo komisijos daviniai mūsų spaudoje nesulaukė pakankamai dėmesio, betgi privačiuose pokalbiuose buvo "aimnuojama", kad paskirstymas buvo atliktas "iš kepurės" principu, JAV LB centro valdybai kilo mintis tuo klausimu surengti viešas diskusijas.

Tokios diskusijos ir įvyko. Tai buvo JAV LB c.v. svarstymų bos tema: "Išsivijos kultūri-

nės politikos problemos ir kryptis", įvykusios 1971 m. balandžio mėn. 30 d. Chicagoje, Lituanistikos Instituto narių suvažiavimo metu. Svarstybas pravedė dr. K. Keblys. Kultūrinės problemos nagrinėjo šie prelegentai: dr. J. Girnius, dr. V. Kavolis, dr. K. Ambrozaitis ir mok. J. Kavalinas. Po to sekė sios diskusijose pasisakė viena eilė mūsų kultūrininkų, menininkų ir visuomenininkų. Paprastai tokio pobūdžio pokalbiai neišneša rezoliucijų ir neskelbia nutarimų. To nepadarė ir šios svarstybos. Betgi negalima ir visiškai tylomis praeiti pro šį mūsų kultūrinio gyvenimo įvykį, tuo labiau, kad ne vienas iš čia iškeltų klausimų rado atgarsio mūsų spaudoje ir viešuose pokalbiuose. (Plačiau apie tai Draugas 1971 m. birželio mėn. 5 d. ir Akiračiai 1971 m. Nr. 6). Bent šiuo momentu prisimintina kai kurios pagrindinės anų svarstymų kryptys ir taškai: Ir toliau vadovautis ta pačia procentinio paskirstymo formule: 50% lituanistiniam švietimui per JAV LB švietimo tarybą, 25% įvairiems kultūrinams projektams ir 25% visiems kitiems kultūrinės svarbos reikalingoms. Nesmulkinti pašalpy į mažas subsidijas, bet reikalingas reikalus finansuoti stambesne parama. Pirmiausia kreipti dėmesio į išliekamos vertės turinčius lituanistinius mokslo darbus. Masinio pobūdžio lietuvių švietimo programos turėtų būti finansuojamos vien tik tam tikslui sukelti kapitalu. Tautinių šokių šventėm, dainų šventėm, jaunimo kongresams, kultūros kongresams ir kitiems panašaus pobūdžio rengimams neturėtų būti naudojama LF ištekliai. Užsakant atskirus mokslinius darbus, pirmiausia kreipti dėmesį į armes dabartinių metų turime pakankamai stiprių jėgų. Išreikšta pageidavimas, kad skiriamą šalpą lituanistiniam dalykam, būtų naudojama Lit. Inst. patarimais. Taipogi paminėtina V. Rasteno iškelta mintis, kad metai iš metų organizuojant kapitalą kultūriniam gyvenimui finansuoti ir, tam reikalingi skiriam tik procentines nuotrupas ar tuo nedaroma skriaudos mūsų kultūrinei dabarčiai? Dr. K. Ambrozaitis, minėtoje svarstymo atstovavęs LF, primygtinai kartojė, kad LF pelno skirstymo reikalas yra kartu ir visos lietuvių bendruomenės problema: "Visuomenė turėtų būti labiau susipažinus su LF pelno skirstymo komisijos struktūra, jos galimybių ribomis ir jos lankstumu, LF jau darosi pajėgus išlaikyti ar pakreipti kultūrinės politikos liniją. Tos linijos neturi, aukščiausias laikas institucijoms, organizacijoms ir specialistams tą liniją pasitlyti. JAV LB turėtų jaustis atsakomybę tos kultūrinės linijos gaires įduoti savo atstovams, ateinantiems į LF pelno skirstymo komisiją" (Akiračiai, 1971 m. Nr. 6).

Visa tai susumuojant, norėtu pasakyti, kad visgians mūsų kultūrinio gyvenimo įvykis, pasinaudojant lituanistų auditorija, kada mūsų kultūrinių žurnalių ir laikraščių redaktoriai ir lituanistinio švietimo vadovai, dalyvaujant LF atstovams, turėjo progos aptarti mūsų kultūrinio gyvenimo reikalus, nebuvo vien tik šiaip sau nieko nereikšias ir nieko nepasakęs pasikalbėjimas. Net ir tuo atveju, jei mes nenorėtume pripažinti autoritetų ir būtime atsisakę žurnalių prenumeratos, visgi ne būtų visai tikslu paneigti ir ignoruoti patį įvykį.

Po šių nuklydimų į Centro v. kultūrinių reikalų "teritoriją", norėtu grįžti prie "Šis bei tas" skiltyje iškeltų kaltinimų: "... dėl to viso gal jis (A. Vaškelis) labiausiai kaltas. Juk jis yra atsakingas pareigūnas -- JAV LB Centro v-bos narys kultūriniam reikalams! Tad ar ne jo pareiga ką nors konkrečiai padaryti, ne vien priekaištais šaudyti? Ar jis bent mėgino ieškoti būdų, kad mūsų kultūrinis gyvenimas išsilygtų iš palai-

Ponų Jazbučių vasarvietėje Miami Beach atostogas laimėjo Vytautas Girnius iš Chicago.

dos balos, kuri tikrai gėdinga, kai L. Fondo jau, ačiū Dievui, nemažos lėšos svaigosios be jo kio rimto išankstinio plano, o paskui vaikišku pavydu pasigindijama, kodėl gavo Jonas o ne Petras". (92-3).

Po šių kaltinimų nieko kita ir nesinorėtų pasakyti, kaip tik ir aš visgi "ylą kaliau". Nesinorėtų varginti skaitytoją asmenišiais reikalais. Tačiau, kai tuo implikuojama ir JAV LB centro v., lyg ir norėtųsi priminti vieną kitą pastangą, kurios, kad ir nedavė konkrečių rezultatų, betgi bent kalba apie turėtas "geras intencijas".

Jau svarstymų metu buvo kelias klausimas apie pastovaus organo suformavimą, kuris bandytų nužymėti anksčiau minėtą kultūrinę liniją. Pradėjus šio reikalo "zondavimą", tuojau pat teko susidurti su nelemtu klausimu: ar dabartinė LF pelno skirstymo komisija (tikrumo je tik LB atstovai) bus suinteresuota atkreipti dėmesį į šį ad hoc sudarytą vienatę? Nemanau, kad reikalingas atsakymas, jei šis organas ir nebuvo suformuotas. Tepasakytina tik tiek, kad nežinotum dėty pastangų, tuo tarpu dar vis nepavyko išeiti iš tos "palaidos balos".

Norėjosi šioj vietoj padėti tašką ir... nutilti. Bet štai dr. K. Ambrozaitis, 1971 m. gruodžio mėn. 17 d. Drauge, kalbėdamas jau apie šįmetinį (1971) LF pelno paskirstymą: "40,000 dolerių lietuvių reikalams", tarp kita ko įterpė ir šią pastabą: "Išskyrus LB švietimo tarybą, kitos centrinės įstaigos, organizacijos bei kultūrininkų susibūrimai jokių formalesnių pasitilimų komisijai nepateikė".

Tikrovė gi štai kokia: JAV LB c.v., ne ką laimėjusi "reformų srityje", išsiviję prie LF pelno komisijos atstovų p. Anatolijų Kairį, su kuriuo iki detalių išdiskutavus kiekvieną problemą, turint galvoje anksčiau išdiskutuotas principines gaires, sužymėjo labiausiai pašalpos reikalingus prašymus. Prieita nuomonės, kad šįmet bus stengiamasi baigti mokėjimus pernykščiams įsipareigojimams (užsakymams), nes 35,000 dol. suma (tuo metu tik ši suma figuravo), padarius 5,000 dol. įsipareigojimą Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui, nepakankama naujų projektų užsakymams. O jie C. v-bos planuose rikiavosi šia eile: 1. Paremti Vatikano archyvuose besidarančius mūsų istorikus: kun. P. Rabikauską SJ, kun. R. Krausą ir kun. P. Jatulį. (Pasitaruojų metu kun. P. Jatulis yra angažuotas ukrainiečių mokslinių institucijų); 2. Paremti kolektyvines pastangas, ruošiant lietuvių literatūros istoriją anglų kalba, turint galvoje, kad galėtų būti išleista ir lietuvių kalba. Autoriai: dr. V. Maciūnas, rašyt. A. Vaičiulaitis, poetas ir kritikas Alf. Nyka Niliūnas, dr. K. Ostrauskas, dr. R. Šilbajoris ir kritikas Vl. Kulbokas.

3. Atkreipti dėmesį į šias galimybes: ar neįmanoma pas pasaulinio masto meno istoriką prof. J. Baltrušaitį užsakyti studiją apie M.K. Čiurlionį? 4. Ar neverta LF pastangų, kad pasaulinio garso susilaukęs smiotikos specialistas dr. A. J. Greimas, būtų žinomas ir lietuvių kalboje?

Aptarus apvertkinoje padėtyje atsidūrusį Pasaulio lietuvių archyvą, dabartinių metų esantį sandėliname stovy pavėsus jezuitus, nutarta prašyti maksimalinės pašalpos (ne mažiau kaip 3,000) suradimui šio-kių tokių patalpų. Archyvinis mūsų turtas turi būti prižiūrimas ir apsaugotas nuo tolimesnio nykimo. Ir tai turi būti padaryta šiandien.

Labai gražiai skamba, kad komisija "nedideles simboliškas sumas" kam paskyrė ir be prašymų. Reikia tikėtis, kad tie "laimingieji" nepasididžiuos ir atsiims. Taip pat gal P. Naujokaičio rašomoji lietuvių literatūros istorija yra labiau reikalingas reikalas, negu kokio tai kolektyvo... Bet gi vėl, kai pagatvoj, kad Pasaulio lietuvių archyve nėra net elektros lemputės, kad lietuviškos kultūros išsaugojimo entuziastų sukaupėta lituanistinė medžiaga nyksta, nes ji sukruta netinkamose patalpose, pradingsta bet koks turėtas entuziazmas, kad, štai, mes jau turime net 40,000 dol. mūsų kultūriniam reikalams. Galima tikėtis, kad tie "laimingieji", kurie neprašė ir gavo, taip pat, kuriems buvo asignuota pašalpa periodikoje tilpusių straipsnių atskiru leidiniu išleidimui, bus tikrai patenkinti LF pelno skirstymo komisijos dosnumu. Tačiau, kiek tai liečia patį Pasaulio lietuvių archyvą, būtų kur kas geriau, jei tam reikalui visai nebūtų nutrupėję tie keli gražiai. Tuomet bent visuomenei būtų žinoma, kad LF P. liet. archyvo neremia ir todėl pačiai visuomenei reikia tuo rūpintis.

Prie to visko dar norėtųsi pridurti ir dar vienas klausimas: ar dabartinė LF pelno skirstymo komisija su ramia sąžine vis kartos, kad niekas, išskyrus JAV LB švietimo tarybą, "formaliųjų pasitilimų" komisijai nepateikė? Taip pat, ar LF komisijai nebuvo iki šiol girdimas kone nuolatinis mūsų spaudos pageidavimas: LF pelno skirstymo komisija neturėtų imtis "Kalėdų senio" pareigų?

Al. Vaškelis
Springfield, Pa.

DAR APIE KALĖDINIUS SVEIKINIMUS...

Šiais laikais, prieš Kalėdas, turi knisiotis po visų lietuviškų laikraščių kronikas, kad patikrinus ar tavo prietelis Pumputis nėra davęs \$5 aukos kokiam nors draugui. "Vietoj kalėdinių sveikinių".

Atseit, parašai Pumpučui nieko nežinodamas Kalėdinį pasveikinimą, dar prirašai apie šeimos laimes ar nelai-

mes, o iš jo nė "šnypšt" Neprivalo tau atsakyti -- aukojo.

O tau -- širdgėla, su Pumpučiu lageryje iš vieno katilo žirnių sriubą valgei, o dabar va kaip išmandrėjo!

Žinia, šiame krašte mes visi labai užimti, bet Kalėdos buvo vienintelis laikas, kada atnaujindavome ryšį su draugais visame pasaulyje.

Aukoti pinigų prieš Kalėdas lietuviškai spaudai ar kitoms draugijoms yra pasigėrėtinas ir tėstinas krikščioniškas paprotys. Ypač spaudai, nes kur gi paskelbsim savo dosnumą? Bet kodėl gi tą daryti "vietoj kalėdinių sveikinių"?

I. Lankysta

Laimingieji...

(Atkelta iš 1 psl.)

Ramonas, Chicago, Ill., P. Vaičaitis, Boston, Mass., J. Kaseliūnas, Medellin., Colombia, V. Noreika, Chicago, Ill., J. A. Urbonas, Dayton, O., C. Bogushas, Waterbury, Conn.

• J. Aisčio redaguotas "Laisvės Kovų Dainos" (Lietuvos Nepriklausomybės Fondo dovana) -- dr. J. Jurekūnas, Lomita, Ca., F. Janonis, Brockton, Mass., J. Mockus, Cleveland, O., A. Mačys, Downers Grove, Ill., A. Butkūnas, St. Charles, Ill., V. Ūsas, Birmingham, Mich., A. Balsys, Kensington, Md., S. Virpša, Chicago, Ill., P. Mačiulaitis, Union, N. J., J. Gaižutis, Detroit, Mich., J. Tamošiūnas, Detroit, Mich., V. Šarka, Detroit, Mich., E. Zitkus, Chicago, Ill., P. Zigmantas, Cleveland, O., K. Širvinskis, Cleveland, O., A. Bludžius, Detroit, Mich., P. Janus, Philadelphia, Pa., inž. V. Gruzdevs, Philadelphia, Pa., J. Krygeris, Cleveland, O., J. Baublys, Detroit, Mich.

pastebėti bendrus interesus.

Po to žvilgsnio į Indiją daug lengviau suprasti Nixono žaidimą Indokinijoje. Kinija nėra suinteresuota greitu JAV pralaimėjimu tame pasaulio kampe.

VERTA DĖMESIO

Kas nori ilgiau gyventi, tu ti ieškoti geresnio klimato. Toks klimatas yra Kalifornijoje, Santa Monica. Jeigu norėsite įsigyti namą, tai jus RŪTA INC. pastatys pagal jūsų pageidavimą ir geresnėmis sąlygomis negu kas kitas. Prašome įsitikinti. RŪTA INC. 3002 Santa Monica Blvd., Santa Monica, Cal. 90404.

WINDERS AC-DC Motors Transformers

Large Industrial, utility apparatus rebuilding.

Profit sharing, health and life insurance, Blue Cross, Blue Shield paid.

NATIONAL ELECTRIC COIL

Division of McGraw Edison Co. 380 FAIR AVE.

FERNDAL (DETROIT), MICH.

An Equal Opportunity Employer (92-3)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN MACHINISTS DIEMAKERS

Must be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance. None other need apply. And be able to work the night shift.

Apply 7:30 to 4:30 Mon. thru Fri.

THE OLOFSSON CORPORATION

2727 LYONS AVE.

LANSING, MICHIGAN 48910

An Equal Opportunity Employer (95-4)

Ponų Tomų vasarvietėje Juno Beach atostogas laimėjo John Kancevičius iš Lawrence.

Šiandien ir rytoj...

(Atkelta iš 1 psl.)

ji pašnekesiai iš marksizmo -- leninizmo pagrindų, liečiant TSRS istoriją, filosofiją, politinę ekonomiką ir kt.

Tokios mokyklos auklėtiniai, vėliau, viešai ar slapta seka krašte "komunizmo statybos" vyksmą. Tokie auklėtiniai siunčiami ir į užsienį, studijuoti ir sekti išsivijos gyvenimą, ieškoti lengvatikių, skaldyti žmones, meškerioti sudrumstuose vandenyse ir propaguoti "komunizmo statybai" reikalingas teorijas.

Tokios mokyklos auklėtinių kvapą ir nepastabus žmogus, užuodžia netikėtai maskviniuose leidiniuose, bet vilniškėje spaudoje, o ypač išsivijams leidžiamame "Gimtajame krašte".

Aukštoji komjaunimo mokykla išrenka iš "visasąjunginio" komsolo rinktines pajėgas, kurios neturi sudėtingame "komunizmo statybos" vyksme sudvejoti arba ryžtis nepaklusti partinei valiai.

Kodėl stojantiems mokymosi kandidatams privaloma žinoti rusų kalbą ir rusų literatūrą sovietinėje jos interpretacijoje?

Ši mokykla yra "visasąjunginė", viena visai sovietinei Rusijai ir yra Maskvoje.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PASAŲ • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

CINIŠKAS 'PRAGMATIZMAS'

Gruodžio 11-12 dienomis Philadelphiaje LB centro valdybos iniciatyva vyko Politinių studijų savaitgalis. Politinių pasitarimų plotmė šis simpoziumas buvo platesnis už daugelį kitų, įeinančių dabar madon politinių savaitgalių. Suvažiojo per penklasdešimtį asmenų, turinčių politiniame išeivijos gyvenime ryškiau ar blankiau spindinčius vardus. Buvo referatų, diskusijų ir tam tikrų orientacinių išvadų - nutarimų. Šis simpoziumas buvo akcentuotas LB noru ir pastangomis pripažinti, kad laisvės kovose turi dominuoti ne tradicija, bet nuolat besikintanti iniciatyva su nuolat besikintančiais iniciatyvos centrais. Šiuo laikotarpiu LB geidauja būti tokio iniciatyvos centru.

Kalbėta apie LB iniciatyvą laisvės kovose, apie H. Conc. rezoliuciją 416, apie vidaus SSSR politiką, kiek turima ryšio su aneksuotų kraštų įtaka, net apie komunistinės Kinijos konfliktą su SSSR ir kiek tas konfliktas galės talkinti Lietuvos laisvės bylai.

Politisinis savaitgalis, kaip dabar irgi mada, turėjo daug svarstymo temų, tai vertė viską liesti skubomis, dusino laiko šloka. Būtų, kaip visad, svarbu, jeigu bent referatai patektų spaudon. Tada įmanoma sekti beišsivystančią politinę išeivijos mintį, sustoti ties mąstymo atradimais ir prarajomis.

Idomiausias simpoziumo pranešimas teko į politinį savaitgalį kvieštam Valstybės departamento pareigūnui Doyle Martin. Tai Rytų Europos reikalų direktoriaus pavaduotojas (Deputy Director for East European Affairs) D. Martin tvarko Baltijos valstybių reikalus nuo 1970 metų.

A propos -- iš D. Martino pareigų nuskaidymo matyti, kad Rytų Europos reikalų "deskas", yra tas patams gerai pažįstamas "deskas", kur Pabaltijo reikalai prisišlieję prie sovietinių; iš kur lemtinomis Simo Kudirkos perbėgimo valandomis nuskaidė į pasimetusių pareigūnų pasiteiravimus "santūrus" patarimas "neprovokuoti perbėgėlio".

Draugo korespondentas V. Alseika, savo reportaže tvirtina, kad D. Martin atvirai kalbėjęs su lietuviais, Darbininko bendradarbis Balys Raugas nurodė, kad D.

Martin kalbėjęs apie Amerikos pragmatizmą. (Pragmatizmas yra sistema, kuri nustato koncepcijų vertę pagal praktinius rezultatus.) Pragmatizmo požiūris taikomas daugeliui mąstymo ir veikimo sričių. Jis praktikuojamas ir politikoje. Tai yra priešprieša idealizmui ir, be kita ko, "praktiškumo" sustojama dažnai netoli beviltiško cinizmo.

Darbininko korespondentas patikina, kad simpoziumo turinys buvo įrašytas į magnetofono juostą. Gi Draugo korespondentas kai kuriuos D. Martino žodžius pasąžus patiekia kabutėse, kas leidžia tikėti, kad tai autentiški pareiškimai. Ta prielaida ir tenka stebėti Valstybės departamentui vystomas mintis.

Po antgalviu "Baltijos kraštai turi teisę pasisakyti", (Draugas, Nr. 300) Vyt. Alseika patiekia D. Martino žodžio ištrauką, kuri duota autentiško pareiškimo titulu, nes duota kabutėse. Taip pasakė D. Martin: "JAV nepasisako už visišką Lietuvos nepriklausomybę, bet už teisę Lietuvos ir Baltijos kraštų gyventojams pasisakyti, ar jie nori laisvės, be to, toms tautoms negalime siūlyti, už ką pasisakyti. Tik tau ta Lietuvoje gali daryti sprendimus."

Posakis taip sandariai suglaustas, kad skamba nutarimu, deklaracija. Posakį persmelkia apskriti kazuistika. Finales, antroje tvirtinimo dalyje atkisti neginčijami dalykai. Iš tikro JAV negali bet kuriai tautai siūlyti, kaip elgtis, kaip organizuotis, kokią tvarką kurti sistemą paimti. Neginčijamas posakio finalas, kad tik tauta Lietuvoje gali daryti sprendimus.

Po stambiu klausuko ženklų stovi Valstybės departamento tvirtinimas, kad JAV pasisako tik už teisę Lietuvos gyventojams apsispręsti.

Iki šiol visi žinojo, kad JAV valstybiniais savo aktais jau pripažino Lietuvos Nepriklausomybę, pripažino Lietuvos žmonių apsisprendimą turėti savo suverenią valstybę, atmetė sovietinės militarinės okupacijos "teisėtumą" skraiste pridengiant "išjungimą" į SSSR, iki šiol, tam nusistatymui patvirtinti pripažįsta Lietuvos atstovybę.

Niekas šiame simpoziume neaiškino JAV pažiūrų į tautų apsisprendi-

Praėjusį rudenį turėjau malonią progą išsikalbėti su Los Angeles lietuviais dėl mūsų bendrinės veiklos. Nuoširdus ačiū JAV LB Tarybos nariui inž. Antanui Mažeikai ir Vakarų Apygardos pirm. Jonui Čingai už šio pasitarimo suorganizavimą. Losangeliečiai ne tik sudėmesiu išlausė mano pranešimo ir paaiškinimus dėl siūlomų projektų, bet taip pat išskėlė naudingų minčių, kaip tą projektą praktiškai įgyvendinti.

Ypatingai malonu, kad to pokalbio vienas aktyvių dalyvių, Juozas Kojelis, šiuo klausimu atsiliepė ir spaudoje (Draugas, 1971.11.29), prileisdamas, kad mano projektas vertas dėmesio vien už tai, kad klausimą iš viso keliu, nes konferencijos "veiklai suderinti" per keliolika metų jokių rezultatų neatnešė. Toliau jis užakcentavo, kad

mo politines teorijas. Tai dabar pripažįsta visas pasaulis. Bet D. Martin prabilo apie efemerius ir subtilius, tikriau tariant grubiai kazuistinius teigimus, taręs "JAV nepasisako už visišką Lietuvos nepriklausomybę". Tuo jis visiškai kita spalva nudažė ikišiolinę JAV politiką Lietuvos atžvilgiu. Nereikia būti politinių mokslų žinovu, kad lengvai galėtum sugauti posakio atspalvius. Vienas dalykas yra pripažinti istorinį faktą, kategorišką įvykį tautų šeimoje, Lietuvos Nepriklausomybę kaip vis egzistuojančią, tik brutaliai okupanto galios sutrukdyta nuo realizacijos savo žemėje. Kitas gi dalykas yra pripažinti teisę Lietuvos tautai "apspręsti", tarytum vis dar neturint savo valstybės (kuri tačiau egzistuoja JAV politikos rubrikoje jau vien dėl Lietuvos atstovybės pripažinimo fakto).

Šis žaidimas sąvokomis, arba grubus lapsus linguae neparodo Valstybės departamento pareigūno žodžių mums įpras-tu trafareto šviesoj. Nuostabu, kad simpoziumo dalyviai negirdomis praleido šią kazuistiką, nepagavę didžiulio sąvokų skirtumo...

D. Martin pagyrė vainiko nuleidimo operaciją Simo Kudirkos išdavimo vietoje. Bet, gerbiame, vainikus nuleidžia tik žuvusiems pagerbti! Pasiekiančios mus žinios skelbia, kad ir kalėjime Simas Kudirka lieka nepalaužiamas ir kovoja už savo principus. Jis nežuvo jūroje. Jis žuvo (ir jo asmeniškai laisvė) Kranto sargybos laive, kur įvyko nusikalstamas jo išdavimo aktas. Gal būtų, tradicin-gai sumaišius pagerbimo sąvokas, ir šiame simpoziume tektų į ką nors nuleisti vainiką, išgirdus tvirtinimą: "JAV nepasisako už visišką Lietuvos nepriklausomybę". Xerx

DAR DĖL BENDRINĖS JAV LIETUVIŲ VEIKLOS SUDERINIMO

DR. A. BUTKUS

"Labai svarbu, kad autorius siekia ne mechanisko JAV LB-nės ir ALT-tos sujungimo, bet organiško apsiungimo, nors šiuo metu ir nepilno." Vėliau J.K. išvardina mano projekto detales.

Teisingai pastebi J. K., kad susitarti visada galima, jei pasitarimo dalyviai iš tikro susitaria siekia. Prileidus, kad JAV LB-nė ir ALT'a tokio lietuvių visuomenės konsoliduojančio susitarimo panorėtų, jau preliminariniuose pasitarimuose tektų išsiaiškinti, kas iš tikro yra centrinės organizacijos, kurių delegatai pagal mano projektą turėtų iėiti į (pagal J. Kojelio definiciją) "vyriausią Amerikos lietuvių vadovybę". Aš savo projekte neįžiūriu, kad JAV Lietuvių Seimas galėtų pinai eiti vyriausios lietuvių vadovybės pareigas. Teoretiškai žiūrint ir normaliose valstybinėse sąlygose, žinoma, J. Kojelio definicija yra teisinga. Išeivijoje, tačiau, Lietuvių Seimo funkcijos praktiškai labai susiaurėtų (panašiai, kaip kad dabartinėje JAV LB Taryboje ar ALT'o šaukiamam Seime). Mano supratimu, bendrasis Seimas būtų tik daugiau mūsų veiklos pritarimo ir jai pajėgų sutraukimo simbolis -- daugiau simbolinis antspaudas. Juk visa jo jėga remiasi tautiečių gera valia teikiama pritarimu. Tad labai svarbu, kad jo sudarymo būdai pritartų kaip galima didesnis skaičius JAV lietuvių. Šitaip tas vyriausio organo -- Lietuvių Seimo -- funkcijas supratęs, gal ir neberekėtų taip labai sielotis, kuri iš dabartinę ALT'ą sudarančių organizacijų yra tikrai centrinė, kuri ne. Juk -- susitarti visada galima, jei pasitarimo dalyviai iš tikro susitaria siekia... Visai sutinku, kad tokio pobūdžio susitarimų reikėtų siekti preliminariniuose pasitarimuose. Juos, mano supratimu, turėtų vesti tam tikslui sudaryta speciali komisija. Ji turėtų būti sudaryta iš abiem pusėm priimtinių asmenų ir veikti labai glaudžiam kontakte su Vyriausiu Lietuvos Išlaisvinimo K-tu ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės v-ba.

J. Kojelis kviečia mane projektą persvarstyti ir pasiūlyti "centrinės organizacijos" aptarimą. Tą galiu ir aš ir J. Kojelis padaryti. Tačiau ar čia esmė? Man galva, svarbu surasti abiem suinteresuotom pusėm priimtina aptarimą. Tad konkrečius pasiūlymus detalėse dar per anksti daryti, kol abi pusės neparodė ir nepareišė noro tartis ir kol tuo reikala dar nesudaryta speciali komisija. Šios k-jos pareigos ir būtų pasiūlytus aptarimus suderinti taip, kad jie būtų priimtini abiem pusėm.

Sunku suprasti J. Ko-

jelio "pagrindinį priekaištą" gal geriausiai tinka J. Kojelio "pagrindinis pagyrimas", kuriame (straipsnio pradžioje) teigiama, kad savo projektu aš siekiu "organiško apsiungimo". Taigi, organiš-kai apsiungti, reiškia nepažeisti apjungiamų institucijų gyvybinių sąvybių, o tik tų institucijų veiklą suderinti taip, kad jos savo tolimesniam funkcionavime viena kitai nebekliudytų. Nelyginant medelio sausą, ar per daug besišakojančias šakas apkarpyti, ar jį naujai iškiepyti. Dar daugiau, organiškas apsiungimas, reiškia ir funkcijų suderinimą, kad viena kitą papildydamos tos institucijos pastoviai atsiektų geresnį rezultatą. Taigi, aš anaipol nesiflau nei JAV Lietuvių Bendruomenei, nei Amerikos Lietuvių Tarybai jokių išgalvotų reformų, o tik minimalų prisitaikymą prie gyvenimo iššauktų reikalavimų. Mano projekto didžiausia stiprybė ta, kad jis tereikalauja tik minimalaus abiejų institucijų veiklos suderinimo, nieko esminio nei vienoje nei kitoje institucijoje nepakeičiant. Reikia tik truputėlio abipusės geros valios!

Tiesa, kad JAV LB šeštoji taryba yra padauriusi formalų nutarimą lietuviškos veiklos labai ieškoti kokių nors apsiungimo formų su ALT. Mano žiniomis, tuo klausimu dar labai mažai padaryta. Deja, ateitis ne daug ką geresnio žada. Kiek mažai aktualus tas klausimas Centro Valdybai matosi ir iš jos pirmininko laiško: "CV birželio mėn. posėdyje apsvairstė Jūsų planą. CV nuomone mintys yra pozityvios ir naudingos. Tačiau manyta, ar negalima išsiversti ir be naujos organizacijos steigimo. (Mano parašyta A.B.), vengiant institucijų gausos, nes jau dabar stokoja žmonių ir lėšų, todėl posėdyje nutarėme laukti ir žiūrėti, ar padėtis

nepasikeis. Jei nuotai-kos nepagerėtų, tada Jūsų plano įgyvendinimas būtų būtinas."

Nejaugi JAV LB Centro valdyba iki šiol nesupranta, kad aš plane jokios naujos organizacijos nesiflau. Antra, planą priėmus, darbi žmonių ir lėšų padaugėtų, nes pranyktų ligšiolinė darbų duplikacija. Trečia, sunku tikėti, kad CV nuotai-kos dėl susijungimo pagerėtų, nes vargu ar organizacijų skaičius savaime sumažės. (Kai kieno marinas ALT'as ir tas savo veiklą šiuo metu žymiai išplėtė -- tarytum atjaunėjo). Ketvirta, keturis mėnesius suvėlintas atsakymas (birželis -- lapkritis) aiškiai parodo, kiek skubus yra CV-bai bendrinės veiklos reikalų pagerinimas. Penkta, virš metų Tarybos sesijos nešaukimas taip pat prisideda prie nenoro šiai problemai skirti reikiamo dėmesio. Šešta, savaime persasi išvada, kad JAV LB-nės dabartiniams vadovams nerūpi JAV lietuvių bendrinės veiklos suformavimas. Atrodo, jie pasitiki draugų - bendruomenininkų nutarimų galia ir stato JAV lietuvių prieš įvykusį faktą -- dvigubą politinę vadovybę JAV-se, tikėdamiesi, kad viena iš jų vis tiek greitai numirs...

Bendrinės veiklos suderinime yra labai malonus pragledrulytas VLIK'o Seimas, kuris 1971 gruodžio 5 d. nutarimu atkreipė dėmesį dėl šiuo metu pasireiškusios nesantarvės tarp Amerikos Lietuvių Tarybos ir JAV Lietuvių Bendruomenės vadovybių. Seimas kviečia abi puses derinti savo veiklą ir paveda VLIK'o valdybai, pasitarus su PLB valdyba, daryti žygių, kad tie nesutarimai artimiausiu laiku būtų išlyginti.

Šiuos VLIK'o seimo nutarimus paskelbus, tikiu ir PLB valdyba skubiai persvarstys mano anksčiau jai siūlytą keilą: VLIK'as ir PLB valdyba bendru susitarimu imasi konkrečių žygių, JAV lietuvių bendrinei veiklai suderinti, organizuodami tam klausimui išspręsti specialią k-ją ir kt. Našta dėl JAV lietuvių visuomenės konsoliduojančio ir pastovaus susitarimo, mano supratimu, lygiai krinta ant visų keturių sumintų institucijų pečių.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

EMILIA ČEKIENĖ

KALEDINĖS RADIO PROGRAMOS PASIKLAUSIUS

Nuo pat pirmos gruodžio mėnesio dienos visa Amerika gyveno Kalėdų nuotaikomis. Visur buvo išpuoštos iliuminuotos eglutės, Kalėdų muzikos ir giesmių aidą girdėjome kiekvienoje vietoje. Tą nuotaiką savotiškai pergyvename ir mes išsiviję lietuviai spaudoje ir radijo valandėlėse savo tautinių tradicijų vedami prisimename. Išklausius vienos radijo valandėlės kalėdinės programos teko klausytojams labai susimąstyti.

Programa pradėta poeto R. Kisieliaus dar šilto, ką tik parašyto jau Dirvoje tilpusiu jautriu eilėraščiu. Po to pranešama, kad dabar giedos Aušros Vartų choras Vilniuje. Prieš pradedant kun. Lydis, kurio pavardė mums gerai žinoma iš jo lankymosi JAV-se, padarė įvadą paabrėždamas, jog tai yra vienas iš geriausių Lietuvos chorų, kurį sudaro 40 dainininkų. Jo balsas nuskambėjo baimingai prislėgtas, neįtikinamas, atrodė, jog jisai pats netiki tuo, ką sako. Išgirdome porą kalėdinių giesmių, tačiau klausytojų neįtikino pavergtos Lietuvos religinė laisvė, nes dar nepamiršom, ką tik tarptautiniu mastu per svetimų valstybių spaudą bei radiją pasklidusios žinios apie žiaurų religijos persekiojimą Baltijos kraštuose ir itin paskutiniu laiku nukentėjusius lietuvių kunigus: Zdebskį, Bubnį, Šeškevičių ir daug kitų. Radijo klausy-

tojai buvo skaitę ir gruodžio 14 d. Darbininke apie religinę padėtį Lietuvoje, kur tarp kitko buvo perduota iš vokiečių žurnalo tokios mintys, apie 40 kunigų rašytą laišką Kosyginui: "Kai mus nužudysite, kils nauji ir nauji broliai. Keturiasdešimt kunigų dabartinėje sovietų valdomoje Lietuvoje formulavo: "Tie įstatymai, kurie saugoja piliečių teises, laužomi be atodairės. Katalikų Bažnyčia Lietuvoje pasmerkta mirti".

"Kun. Fabijanskas įkalintas, nes jis mokė vaikus. Sesuo Paškevičiūtė mirė kalėjime, į kurią buvo įmesta už vaikų ruošimą pirmajai išpažinčiai. Ir Vilniuje, Utenoje, Pasvalyje miršta katalikai, prie kurių neprileidžiami paskutiniai katalikų tikėjimo patarnavimai".

Mūsų nestebina okupanto išleista melui apie religiją skleisti anglių kalba knygelė, bet keista, kad tokių skleidėjų atsiranda ir laisvame pasaulyje. Čia prisimena gruodžio 9 d. Draugo vėdamasis antrašte "Papiškietieji žmonės", kur tarp kitko rašoma:

"Ne kartą komunistinių kraštų valdovai, įvairūs pareigūnai, net ir jiems pritaria laisvųjų kraštų asmenys, neišskiriant nė okupantui palankių lietuvių, teisinga vergiją, teigdami, kad už geležinės uždangos nėra prievartos ir nėra meninių bei kitokių varžymų, nėra grūdimų ir bepročių namus ar koncentracijos stovyklas.

Vieni tų vergijos teisingų yra papirkti, kiti priversti, tretieji patekę į kokias pinkles, bet beveik visi teisinasi prisdengdami kokiomis nors idėjomis... Už ką nors parduodančių laisvę žmonių yra šiaurės ir anapus geležinės uždangos. Nors jie dangstosi idealistiniais motyvais, nors jie teisinasi, bet tai melas.."

Kyla klausimas, kodėl taip yra. Jei toks žmonių klaidinimas laisvame krašte okupanto naujai daromas kaip kurių organizacijų vadovų iš nesupratimo, iš "patriotizmo", tai Bažnyčios autoritetai bei kiti laisviniu veiksmų vadovai turėtų jausti pareigą, tokiu klaidingų žinių skleidėjui įrodyti tiesą. Arba ir Lietuvių Bendruomenės autoritetas, kurios reikšmė 20 metų minėjime New Yorke buvo pakartotinai pabrėžta, jog ji yra viso laisvojo pasaulio organizacijų, visų lietuvių motina, tad šiuo ir kitais panašiais atvejais, ar ne tos motinos pareiga savo paklydusius vaikus atvesti į tikrąjį kelią, kad tokie "paklydusieji" vaikai sąmoningai ar ne sąmoningai netalkintų Lietuvos okupantui dėl paskutiniu laiku komunistinių kraštų sustiprintos veiklos infiltruoti ir skaldyti imigrantų grupes.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

ŠIAULIŲ APYGARDOS TEISMAS

V. DOMEIKA

1922 metų pradžioje, pagal Steigiamojo Seimo priimtą įstatymą, buvo įsteigta Šiaulių teismo apygarda. Į jos plotą įėjo -- Biržų, Šiaulių, Telšių, Mažeikių, Kretingos ir Tauragės apskritys, o taip pat visas Klaipėdos kraštas -- toms byloms, kurios ne priklausė autonominiams teismams. Tokiu būdu Šiaulių teismo apygarda turėjo apie 23,000 kv. km. ploto su virš 850,000 gyventojų. Pats teismas įsikūrė Šiauliuose, Dvaro gatvės 83 Nr. esančiose mūrinėse patalpose; už tų patalpų -- kieme buvo medinis namukas, kuriame talpinosi Prokuratūra, kuri tada vaidinosi Valstybės Gynėjo įstaiga.

Pirmuoju teismo pirmininku buvo M. Šurna, po jo -- Morkvienas ir paskutinis -- F. Bugailiškis. Prokurorais buvo -- J. Brazinskas, A. Vaišnys, Piliponis, M. Krygeris ir A. Kaminskas.

Tame teisme pradėjau dirbti 1927 metų pradžioje, todėl pačios organizacinės pradžios nemačiau; žinojau, kiek man buvo pasakota.

Reikia pasakyti, kad kalbamas teismas susiorganizavo ir susitvarkė taip, kad savo srityje darbą atlikdavo labai gerai. Buvo kalbama, kad tai nuopelnas dviejų "B" -- t.y. pirmininko Bugailiško ir prokuroro Brazinsko, kurie savo sumanumu ir žmonių psichologijos pažinimu -- mokėjo sucementuoti ir aukštumoje išlaikyti teismo kolektyvą. Savime suprantama, kad ten dirbantieji teisėjai Einorius, Stanevičius, Pranckevičius ir kiti, o taip pat prokuroro padėjėjai -- B. Taunys, G. Nutautas, A. Petkevičius, J. Krygeris ir kiti, daug prisidėjo prie to, kad teisminis darbas buvo gerai ir sklandžiai atliekamas.

Šiauliuose gyveno didelis skaičius advokatų -- Venclauskas, Šalkauskas, Markauskas, Abromavičius, Linkevičius, Urbaitis, Šerkšnys ir kiti. Kiek žinau, advokatus santykiai su Teismu buvo sklandūs.

Dėl tų priežasčių buvo sakoma, kad Šiauliai užėmė pirmąją vietą tarp visų teismo apygardų.

Nusikaltimai visame krašte, su mažais nukrypimais, buvo panašūs, dauguma buvo lokalinio pobūdžio, bet buvo ir tokių, kurie sukelė plačiosios visuomenės susidomėjimą bei pasipiktinimą.

Mano atmintyje pasiliko dviejų tokių nusikaltimų vaizdas: prel. Olšausko ir vet. gydytojo Avižienio nužudymai. Prelato Olšausko vardas buvo žinomas visame krašte, o taip pat visoje lietuvių išeivijoje. Vet. gydytojas Avižienis buvo nužudytas Žemelyje. Kaltinamaisiais buvo patraukti keturi Bauskės ir Žemelmio mē-

sininkai, žydų tautybės asmenys.

Kiek prisimenu, vet. gyd. Avižienis atsisakė antspaudooti paskerstą mėšą, todėl supykusių mėsinių, smūgiu į smilkinį, buvo nužudytas ir įmestas į šulinį. Gynyba (adv. Stankevičius, Z. Toliušis ir rodos, M. Slezevičius) norėjo įrodyti, kad Avižienys patsai įkrito į šulinį ir to kritimo metu nudaužė smilkinį į šulinio sieną ir nuo to mirė. Teismas tuo nepatikėjo. Sąryšyje su šia byla, nežinau kieno iniciatyva, krašte ir ypačiai užsienio spaudoje pasirodė žinutės, kad visas įvykis esąs paremtas "antisemitizmu".

Šiaulių apyg. teismui priklausė visos bylos kas lietuvių kontrabandą ateinančią iš Baltijos jūros.

Šventosios ir Karklininkų pajūrio ruože, tūli žvejai ar šiaip gyventojai, pagal iš anksto sutartą laiką ir vietą, išplaukdavo į jūrą ir čia, iš laukiančio kontrabandinio laivo, paimdavo prekes, daugiausia spiritą, ir gabendavo į kraštą, tikslu parduoti. Kovą su tuo reiškinio buvo sunki, nes pasienio policija tada neturėjo tinkamų greitlaivių ir gerą patyrimą. Buvo atsitikimas, kai policija, sustabdžiusi kontrabandinį laivą, įlipo į jį ir ten buvo nuginkluota ir nuvežta Dancigan.

Apie 1930 m. policija užklupo, 6 mylių atstume nuo kranto, didoką laivą, registruotą Dancige ir jį, su igula -- 4 Dancigo vokiečiais, atgabeno į Klaipėdą. Laive buvo rasta virš 4,000 litrų spirito ir kitokių prekių. Byla buvo nagrinėjama Kretingoje. Joje man teko dalyvauti vokiečių kalbos vertėju. Kaltinamieji aiškinosi, kad sulaikymas įvyko "tarptautiniuose vandenyse", todėl jie nepadarė jokio nusikaltimo. Pagal buv. Rusijos Imp. įstatymus -- teritoriniai vandenys buvo 12 jūros mylių nuo kranto, o vokiečių -- 3 mylios; pastarieji nuostatai lietuvių sąjauklėdavo krašto pajūri.

Teismas pripažino, kad laivas buvo sulaikytas virš buv. vokiečių rusų sienos, kur veikė 12 mylių teritorinių vandenų nuostatai, todėl visus keturis Dancigo vokiečius nubaudė ir jų laivą,

su visomis prekėmis konfiskavo.

Šias, daugiausia bendro pobūdžio, eilutes rašau norėdamas atkreipti dėmesį į besitartinančią to teismo 50 metų sukaktį.

Būtų tikslu ir naudina tą įvykį atžymėti ir prisiminti tenai dirbusius asmenis, o ypačiai tuos, kurie be tiesioginio teismo darbo, uoliai reikėsi kultūriname bei visuomeniniame veikime, o taip pat kovojo už krašto tautos laisvės išsaugojimą. Bolševikiniai okupantai išvežė, nežinia kur, pirmininkus -- Morkvieną, Šurną, teisėją Einorį, prokurorą pad. Nutautą, Šalkauską, Pečkauską ir kitus; teisėjas Pranckūnas buvo nužudytas. Vokiečių okupantai areštavo ir patalpino kalėjimą prokuroro pareigas einantį -- M. Krygerį vien už tai, kad jis norėjo apsaugoti Lietuvos gyventojų gyvybę. Nežiūrint asmeniško pavojaus -- daugelis teisininkų (įskaitant ir advokatus) žiūrėjo, kaip apsaugoti tautiečio laisvę ir gyvybę. Tuo ypačiai pasireiškė buv. prokuroro pad. Bulota, J. Katilius ir kiti. Pav. jei rašytojas Tilvytis išliko gyvas, yra vien prokuroro Bulotos nuopelnas. Aš patsai buvau prie to, kai Bulotos prašomi, vokiečių pareigūnai, skirtą Tilvyčiui mirties bausmę, pakeitė ištėmimu į Pravieniškio stovyklą.

Norėčiau, kad visi panašūs teisininkų veiksmai būtų užrašyti, kad ateities lietuviai matytų ir žinotų vienų ir ant jų okupantų darytas pinkles ir skriaudas.

REZISTENCIJA

R. SPALIS

Kaina \$6.00

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ -- DOVANAS Į LIETUVĄ IR
VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY,
Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų. Firma -- skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	435-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	342-4240
• BROOKLYN, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	467-6465
• BUFFALO, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
• CHICAGO, ILL. — 2608 West 69 Street	925-2787
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N. J. — Freewood Acres	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
• JERSEY CITY, N. J. — 219 Montgomery Street	435-6369
• LOS ANGELES, CALIF. — 107 So. Vermont Avenue	385-6550
• NEWARK, N. J. — 378 Market Street	642-2452
• NEW YORK, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
• RAHWAY, N. J. — 47 E. Milton Ave.	381-8997
• SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway	268-1120
• SOUTH RIVER, N. J. — 46 Whitehead Avenue	257-6320
• SYRACUSE, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N. J. — 1152 — Deutz Avenue	392-0306
• UTICA, N. Y. — 963 Bleeker Street	732-7476

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

KŪRYBA IR MOKSLAS

SAULĖS ATSPINDŽIAI OTERO KŪRINIUIOSE

Pasikalbėjimas su menininku A. Otero

JŪRATĖ STATKUTĖ - DE ROSALES

Persiritome iš geležies amžiaus į atominę erą. Stumiamės iš antrojo tūkstantmečio po Kristaus į trečiąjį. Pakilome nuo žemės ir pasiekėme erdvę.

Biochemija keičia moters socialines paskirtis, svaigalai veikia psichinę žmogaus struktūrą. Socializacijos procesas verčia vargšą homo sapiens abejoti ar jis dar yra individas, ar jau virto bevarde valstybės inventoriaus dalyte. O gal jis tėra pasąmonėje dirbtinai suformuotų akstinių kamuolys?

Kaip pridera kiekvieno laikotarpio veidrodžiui, šių dienų menas desintegruoja formas, spalvas, šviesas, linijas ir žmogiškąsias vertybes. Tačiau, kažkokio amžino ciklo dėsnio dėka, dabartinis blaškymasis šimto meno pakraipų miške pavirsta savotišku energijos generatoriumi. Gimsta nauja era.

Aleksandras Otero yra žinomas Pietų Amerikos menininkas.

Gyvena jis aukštai kalnuose, atokiai, bujojančios Venesuelos gamtos aplinkoje. Jo paveikslai yra aukštai vertinami New Yorke, Paryžiuje, Londone. Jo darbų pasižūrėti specialiai buvo atvažiuavęs į Venesuelą vienas New Yorko Modernaus Meno Muziejaus steigėjų, Monroe Wheeler, ir po vizito raštu apibūdino Otero meną: "yra vertas pasaulinio masto pripažinimo". Neseniai gavo Guggenheimo meninių investigacijų premiją. MIT jį kviečia atvažiuoti ir žada suteikti moderniausias techniškas priemones jo kūriniams įgyvendinti.

Įvairių kraštų laikraščiai ir žurnalai Otero klasifikuoja kaip daugialypį avangardo menininką. Jis vienas iš pir-

mųjų, dar Paryžiuje, pradėjo optinio meno eksperimentus, ir jo "Coloritų" serija pagarsėjo toli už Venesuelos ribų. 1962 metais jis persimeta į collage techniką, trumpam griebiasi kai kurių Pop Art motyvų; 1967 metais staiga meta tapybą ir galutinai atsiduoda urbanistinio masto judančio po būdžio skulptūrai.

Man asmeniškai visi Otero darbai susiveda į vieną, nesikeičiančią formulę, koki žanrą jis nepasirinko. Tai yra maksimalinio dinamizmo išgavimas naudojant minimalines priemones. Šios savybės dėka, jo kūriniai igauna tam tikrą nepamainomą eleganciją, tą kažką, kas verčia jo paveikslus vadinti "un Otero".

Neseniai žiūrėjau naminės gamybos Otero skulptūrų filmą. (Kiek žinau, šiuo metu viena valdiška geležies gamy-

bos bendrovė yra užsakiusi profesinį, dideliu ekranui skirtą Otero skulptūros filmą.) Nė didelį kambario ekraną sprogdinančiai užpildė kubo formos, tuščiaidurė metalinė figūra, kurios viduryje plasnojo smulkios, simetrinės balto metalo burės. Su kiekvienu vėjo spustelėjimu, burės sukosi ant savo ašelių.

Kubas stovi Venesuelos Guyanos galingos gamtos aplinkoje, netoli Otero tėviškės. Judrių, mažų metalo burių išlenkimuose alsuoja auksiniai aušros atspindžiai, vidudienio deimantinis žėrėjimas, raudonos vakaro liepsnos.

Dangui niaukiantis, kubas pajuoduoja, lyjant jis pats pasrūva kiekvieno lietaus lašelio žaismu. Po lietaus, išsidriekusi vaivorykštė skaldo savo spalvas aprimusiuose metalo ašmenyse.

Nakčiai krintant, rytinė kubo dalis pamažu tamsėja, kol pagaliau paskutinis kubo viršūnėje užsilikęs, virpančios šviesos spindulėlis atsisveikina su šiuo nuostabiu meno kūriniu.

Otero kubą bestebint miglotai grįžo atmintin kažkokios latvių mitologinės dainos prasmė, be rods apdainuojanti Dievaičio (Perkūno?) nusišveikimą žemėn. Dainoje, sidabro pakabučiais dengtas Dievo apsiaus-

tas žėrėjęs rytmečio saulės atspindžiais.

Staiga, jau ryškesniu simbolizmu, užplūdo sąmonę Dr. M. Gimbutienės cituotas Pragos Jeronimo aprašymas, kad lietuviai saulės kultą jungę su geležinio kujo garbinimu, nes Kalvelio kujis saulę išlaisvinęs.

Baltų iškaskenose yra apstu kabančiomis ar medžiagą dengiančiomis metalo plokštėmis ornamentuotų radinių. Saulės spindulių žarstymo pareigas ko gero atlikinėjo ir žirgų kapinėse randami arklio galvos papuošalai, kabančiomis metalo plokštėmis nusagstyti, bei gausaus metalo plokščių vartojimas pakinktuose ir net uodegos papuošime. Dr. M. Gimbutienė, "The Balts" knygoje, vėlgi pastebi, kad mūsų tautosakoje žirgas yra taip tampriai rišamas su saulės sąvoka, jog kartais jis yra minimas lyg jis pats saule būtų pavirtęs.

Vėlgi vienos latviškos dainos žodžiai nurodo, kad senovės baltai sąmoningai ieškojo atspindžių efekto pakinktuose: "Per balnelį saulė tekėjo, -- Per kamanas mėnesėlis, -- Pavadėlių galelyje -- Aušrinė ritinėjos".

"Saulės atspindžio" funkcijų amžių mums nurodo trijų tūkstančių metų senumo Indijos religiniai šokiai, kurių metu šokėjai kūną padengia sidabro plokštėmis. Kalba mums išduoda šio papročio prasmę, nes, kaip Dr. Gimbutienė kartą yra pastebėjusi, sanskrito žodis "dievas" (dyut, dieuos) nurodo drauge šviesą ir dangų. Mes irgi sakome, kad apsiaustas sidabru ar auksu "žėri", ir tąpatį žodį vartojame rytmečio saulės šviesai apibūdinti: "žara". Slavai šią šaknį naudoja liepsnos prasme.

Ir štai, naujos atominės eros pradžioje, avangardo menininkas, vartodamas paskutinius inžinerijos atradimus, naujausias medžiagas (stainless steel, tefloną, aliuminiją), nesąmoningai grįžta prie tų pačių dinamikos meno principų, kurie atžymėjo pirmąsias indoeuropiečių kultūras. Ar tai yra atsitiktinumas? O gal neišvengiamas naujo laikotarpio pirmųjų konstruktyvių žingsnių ženklas?

Į tokius klausimus man galėjo atsakyti tik tai pats menininkas. Po ilgesnio asmeniško pasikalbėjimo su A. Otero, šis, manęs prašomas, užfiksavo kai kurias savo pastabas raštu. Jo rašytų atsakymų vertimą patieksiu Dirvos skaitytojams sekančiame numeryje.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Solistė Aldona Stempužienė.

Aldonos ir Dariaus duetas

Jurgis Janušaitis

Chicago -- lietuvių kultūrinio gyvenimo centras. Jau nuo ankstyvo rudens iki vėlyvos vasaros nerasi savitgalio, kad nebūtų bent kelių didesnių renginių: meno parodų, koncertų, muzikinių pastatymų, naujos operos premjeros, įvairiausių pobūvių su skaniais užkandžiais, su nugėrimais, taip sakant, įvairių vakarienių su tam tikromis meninėmis programomis. Žodžiu, čia mūsų kultūrinė veikla plati, šakota, muzikinis gyvenimas įvairus, gyvas, susirandąs savo skoniui publikai.

Šių įvairių renginių slinkyje iškyla ir aukšto meninio lygio koncertai, kuriuose programos atlieka mūsų įžymūs vokalistai.

Reikia pripažinti, kad kartais ir labai vertingų ir gerų koncertų chigagiečiai nedavertina ir praleidžia progą pasigėrėti aukšto meninio lygio koncertais. Bet tai būna retesni atvejai. Nepeiktina ir pramoginiai renginiai, tačiau drauge atsimentina ir tokie, kurie teikia grožio ir nukelia klausytoją į tikrai gražų meno pasaulį.

Naujuosius 1972 metus Chicago lietuviai pradės kaip tik gražia meno švente, geru solistės Aldonos Stempužienės koncertu, kurį ruošia Santara - Šviesa, sausio 15 d. Chicagoje, Jaunimo Centre.

Solistė Aldona Stempužienė, viešnia iš kaimyninės lietuvių kolonijos -- Clevelando, Chicago lietuviams gerai pažįstama. Ji savo bene

trim šauniais koncertais praeityje žavėjo Chicago lietuvų publiką, puikiai interpretuodama lietuvių ir kitų tautų komp. kūrinius. Be to, Aldona Stempužienė yra dainavusi Chicago lietuvių operos statomose operose pagrindines partijas Fauste, Trubadūruos, Carmen, Cavalerijoje Rusticanoje ir lietuvių komp. Dariaus Lapinsko operų Lokio ir Maro premjeroje. O kiek daug atvejų ji dainavo chigagiečiams šiaip su kitomis progomis!

Tad žinia, kad ji ir vėl atvyksta Chicago su visai nauja koncerto programa, chigagiečius domina ir džiugina.

Šį kartą savo koncertui ji pasirinko ispanišką. J. Rodrigo dainas ir G. Mahlerio "Kinder totenlieder". O lietuviškoje programos dalyje atliks komp. Dariaus Lapinsko naujo kūrinio "Ein Theater Stueck" pasaulinę premjerą.

Komp. Darius Lapinskas mums yra pažįstamas kaip naujosios muzikos atstovas, išradin-gas, plačios fantazijos, naudojantis savo kūriniams įvairias techniškes priemones. Ir šiuo atveju solistės atliekamas jo kūrinyje lietuvių kalba, bus palydėtas fortepionu, elektrone muzika su įvairiais efektais.

Kaip matome šiame koncerte dalyvauja solistė Aldona Stempužienė ir komp. Darius Lapinskas, tarytum sudarydami ir gražų duetą.

Šie abu iškilūs menininkai ir praeityje yra (Nukelta į 6 psl.)

A. Otero prie savo skulptūros "Integral vibrante".

PROF. DR. ANTANO MACEINOS

DIDIEJI DABARTIES KLAUSIMAI

Dr. Tomas Žiūraitis, O. P.

(Tęsinys iš I nr.)

1) Pasaulio sekuliarizacija, jos dviprasmiškumas, pagrindas ir esmė, tiesa ir netiesa ryšium su krikščionies buvimu pasaulyje. Sekuliarizacija, anot dr. A. Maceinos, yra net pačios Krikščionybės pažadinta ir iš Jos kilusi (p. 48). Sekuliarizacijos pagrindas ir esmė glūdi pasaulio kaip būties pa-brėžime ir pasaulio kaip reikšmens paneigime. (p. 61). Sekuliarizacija pripažįsta tikrovišką tik vieną linkmę: linkmę į pasaulį, paneigdamą dvejopą žmogaus linkmę: ir į Dievą, ir į pasaulį. Sekuliarizacija savo netiesą bei madingą apgaule gali reikšti ir ateizmą, kuris "įrodo" Dievo tariamą mirtį ir žmogaus viešpatavimą vietoj Dievo. Ji tokiu savo melu užgožia ir visa tai, kas joje (tam tikro požiriu) yra teisinga (plg. 98-102).

2) Evangelijų numitinimas: jo prielaidos, esmė; Krikščionybės numitinimas, t.y. pastangos jai sumitinti, nors tai yra neįmanoma.

Evangelijų numitinimo (jų prasmės pakeitimo ir iškreipimo) teorija laiko Šventraščių tikne gyvu daiktu knygos pavaldalį (p. 192). Tokios teorijos šalininkai mėgina palaidoti Dievą, Jo Testamentą ir Kultą, kad madingiau atgimtų evoliucijos (t.y. evoliucionizmo) dievas (su "Teilhardo Dievu") ir jo testamentas ir kultas.

3. Suprantama, kodėl dr. A. Maceina iš naujo grįžta prie religijos ir evoliucijos bei teilhardizmo didžiųjų klausimų. Gali būti Dievas toks, koks Jis iš tikrųjų yra: Dievas Kūrėjas, o ne žiedėjas. Dievas žiedėjas (nors tokio vi siškai nėra ir negali būti) savo ruožtu yra būtinas evoliucionizmui ir teilhardizmui. Pastarasis savo panteizmu (tiksliau -- panenteizmu) yra pakopą į ateizmą. Tai pakopa, dėl kurios Teilhardą labai vertina ir marksistai, ir komunistų ideologai. Aišku, jie pripažįsta tik savo "moks-lą" kaip gyvenimo vadinamą išmintį. Ir jie kritikuoja Teilhardą, nes kitaip ir negali būti. Teilhardizmas yra kurkas daugiau, negu toji pakopa. Toks marksistas (krikščionių ir komunistų savotiškas "ryšininkas") Roger Garaudy net didžiuojasi Teilhardu, kadangi Teilhardas paskelbė štai kokią pakopą: krikščionių Dievas ("God of the Above") ir marksistų Dievas ("God of the Ahead"), o jų sintezė -- štai tas Teilhardo vienintelis atėitęs Dievas, kurį galėsime ir privalsime garbinti (tikroje) dvasioje ir tiesoje (plg. Roger Garaudy: From Anathema to Dialogue, 1966, p. 54)...

4. Dr. A. Maceina, pasirodo, irgi yra tos

nuomonės ar įsitikinimo, kad Heraklito (apie 500 m. pr. Kr.) mokslui yra esminga ir "gryna dinamika" (p. 216). Bent jau dabar jokia paslaptis, kad tai yra netiesa, dažniausiai kartojama jau nuo vėlesniųjų senovės amžių iki šių dienų. Heraklitas tiesiog klasiškai paaikškino tikrąją tapsmo, keitimosi prasmę: nei grynai statiškai, nei grynai dinamiškai, bet vieno ir kito sintezė, esančia pačių dalykų tikrovėje ("Im Werdenden das Bleibende zugleich mit zu sehen" (Heraklit), -- plg. Walther Kranz: Die griechische Philosophie, 1955, p. 58). Gryną dinamiką ar dinamizmą skelbė ne Heraklitas, bet vadinami heraklitai su Kratylos (apie 400 m. pr. Kr.) priskyje (plg. Walther Kranz: loc. cit.)

Tik tam Kratylos filosofavimui yra būdingas "tampantių" tapsmas arba "vyksmas" be subjekto.. Toks dėsnių tiek vertas, kiek ir juokas, kuriuo niekas ir niekad nesijuokia... Apie toki juoko "vyksmą" irgi įmanoma kalbėti, kaip ir, sakysim, apie keturkampį "apskritimą". Nors tai nėra dr. A. Maceinos tapsmo sampratai taikytini pavyzdžiai, tačiau apie juos čia užsiminėm, kadangi to "vyksmo be subjekto" esama ir toje (aukčiau minėtoje) knygoje. Kiek anksčiau dr. A. Maceina paskelbė, kad kun. dr. A. Paškaus straipsnis ("Teilhard'o Dievas") iš tikro labai ryškiai atskleidė Teilhardo evoliucinės filosofijos užkulisius, būtent: vyksmą be subjekto (plg. "Tėviškės Žiburiai", 1971, Nr. 36).

5) Tas vyksmas be subjekto neturėtų reikšti jokių Teilhardo užkulisius, o tik jo evoliucinės sampratos (fantazijos -- "fantaisie sérieuse") toki naują vardą, kurį toks Eulalio R. Baltazaras tik kitais žodžiais išreiškė. Teilhardo užkulisiai visai kitur ieškotini ir dabar lengviausiai atsektini. Apie tai jau bent iš dalies užsiminėme (plg. "Tėviškės Žiburiai", 1971, Nr. 23-24). Tas Baltazaras, evoliucionizmo įtakoje, savais žodžiais pakartojo kitų skelbiamą, sakykim nesuipratimą kaip tapsmo arba "proceso filosofiją", reiškiančią tik tam tikrą madingą filosofavimą. Gana patraukliai skambas tas filosofavimas, nes jis esąs dinamiškas, kai tuo tarpu aristotelinė ir tomistinė vadinama "substancijos filosofija", t. y. substancijos samprata esanti statiška, neturinti tam tikro skalčiaus dimensijų ir t.t. Tas pats Baltazaras vietomis neblogai atpasakoja aristotelinės ir tomistinės substancijos pasirinktą "rūšį", nepreipdamas

dėmesio į visas kitas jos "rūšis". Galutinėse išvadose Baltazaras (kaip ir jo uolus sekėjas kun. dr. A. Paškus savo "Teilhard'o Dievu") atskleidė tokią substancijos ir jos "filosofijos" sampratą, kurios nerastume nei pas Aristotelį, nei pas šv. Tomą Akviniatį. Juo labiau, kad kun. dr. A. Paškus tik iš dalies, lyg ir įtikinančiai, atpasakojo Baltazarą išvedžiojimus ypač apie tomistinės substancijos "statistikumą" ir evoliucionizmo kategorijų "dinamiškumą" tolygtų tai "vyksmo be subjekto" paslaugai, kurią dr. A. Maceina "mielai panaudojęs"... Aišku, kun. dr. A. Paškus yra vertas mūsų visų pagarbos ir dėkingumo už jo nuosirdų bei atvirą pasisakymą Teilhardo klausimais. Tik tokiu ar panašiu būdu vienas kitą papildydami ar išpėdami, galime objektyviau ir teisingiau spręsti mums rūpimas problemas. Ir vis dėlto toji kun. dr. A. Paškaus paslauga reikalinga buvo daug kritiškensio dr. A. Maceinos dėmesio (plg. "Didieji dabarties klausimai", jų trečiojo skyriaus išnašos, kuriose nurodyta "Antanas Paškaus"). Žodžiu, ir toji paslauga su aukčiau minėtu Eulalio R. Baltazaru priskyje yra ne Heraklito, bet Kratylos "grynos" dinamikos atbalsis (plg. Eulalio R. Baltazar: Teilhard and the Supernatural, 1966, p. 77-140, 172-200, 307-329). Žinoma, būtų blogiausia mums patiems paslauga, jeigu manytume, kad šios "neigiamo" pobūdžio mūsų pastabos bent kiek sumažina tų knygų ypatingai išskirtiną, nuostabiai didelę vertę. Labai gaila, kad "Dabarties didieji klausimai" neturi asmenvardžių ir dalykinės rodiklės, kurios pasigendame ir kituose "Krikščionis gyvenime" serijos leidiniuose. Ar nebūtų skaitytojams praktiškiau, kad kiekvienos knygos turinys būtų pateiktas ne knygos pabaigoje, bet jos pradžioje? Atrodo, reikėtų leidėjams laikytis trečiojo tos serijos tomo pavyzdžio.

Metrika:

Antanas Maceina: BAŽNYČIA IR PASAULIS. Bažnytinio gyvenimo kaita po II Vatikano Susirinkimo. Aplankas Kazio Veselkos. Išspausdino "Draugas" Chicagoje. Išleido Vakarų Europos Lietuvių Sielovada 1970, 157 p., kaina \$2,00, tiražas 2000.

Antanas Maceina: DIDIEJI DABARTIES KLAUSIMAI. Pasaulio sekuliarizacija. Evangelijų numitinimas. Evoliucija ir religija. Išspausdino "Draugas" Chicagoje. Išleido "Krikščionis gyvenime" serijos 6-ju tomu 1971 m., 332 p., įskaitant 15 p. bibliografinių išnašų. Kaina neprenumeratoriams \$6,00. Tiražas nepažymėtas.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

OLIMPINIAI METAI

Br. Keturakis

XI-tieji žiemos olimpiniai žaidimai Sapporo mieste Japonijoje ir XX Muencheno Olimpiada V. Vokietijoje, žymi 1972 m. olimpinio judėjimo milžinišką iškilimą. Praėjusieji -- 1971 m. buvo irgi gilių istorinės apimties, nes suėjo 75-metis nuo naujų laikų, arba taip vadinamų moderniųjų, pirmosios 1896 m. Atėnų Olimpiados. Mūsų špaulda jau tri visiems politiniams ir kultūriniais įvykiams plačiai aprašyti, deja, niekur apie tai neužsiminė. O lietuviai ki sporto padaliniai ar jos sunykusi vadovybė, kaip ir visais laikais, gal būtų, to nežino, o gal ir nesuvokia galimesnės prasmės olimpiadų augimo.

Olimpiadų tikslas suvesti visų kontinentų geriausią elitą sportinės šeimoms, plačios varžybinių apimties rungtyniavimui, kuriame glūdi asmens, kaip sportininko, kilniausias idealas -- būti tautos atstovui ir savo dvasinėmis vertybėmis bei sportiniu ideloginiu požiriu priaugusiam, atskleidžiam išsėmiamus šaltinius sportinio bendravimo, kuris vėliau pereina į tautų socialinę ir kultūrinę artėjimo linkmę.

Dabartinis sportinis judėjimas sunkiai įmanomas be žymesnės valdžios paramos, nes fiz. auklėjimo kadrai, sporto medicinos tyrimo centrai, paskirų sporto rūgčių iškili trėnėriai ir prieauglio paruošimo metodai, o svarbiausiai aikštės, stadionai, baseinai ir vasaros ar žiemos stovyklos teoretiniams ir praktiniams mokymams, reikalauja jau milijoninių sumų. Taigi krašto piliečių samprata sporto vaidmens, teisingon olimpiadų linkmės nukreipta, praveria duris ir į valdžios sluoksnius.

Sportinis sąjūdis, tikrąja savo paskirtimi privalo būti tautų ar jos paskirų sluoksnių, pilnutinio auklėjimo dalimi. Savarankiškas tvarkymasis, be politinės ar partinių tikslų ideologijos, priklausant tarptautinėms s-goms, laiduoja kraštui ir jos sp. sambūriams pilnos vertės aktyvumą.

Nežinrind, kad veik visi komunistiniai kraštai sporto paskirtį grindžia tautos gynybos prieaugliui didinti ir komunistinio režimo iškilimui kelti, olimpiadų idėjinę pusę nustelbti neįmanoma, nes I.O.C. -- Tarptautinio Olimpino K-to nariai, nors jų tarpe nemažai ir priešingų pažiūrų idėjinei linkmei, nuostatyti, bent šiuo požiriu, pakeisti negali.

Istorinė olimpiadų raida aiškiai byloja vakarinio pasaulio naudai, kas liečia olimpinis nuagėlėtojus, nes pirmuoju rusų įstojimu 1952 m. Helsinkio Olmpladon, kurioje jie buvo pranašiausi, JAV, kaip pajėgiausia sporto šalis, savo persvara vėl nuolat pir-

mauja. Atseit, milžiniškos sumos ir ištisi miestai tarpniai skirti vien tik sportiniam iškilimui -- komunistinio režimo vaidmens garbei ginti neišsipildo. Čia būtina asmens savanoriška ir nepriklausoma laisvė, kuria naudotųsi ne tik sportininkai, bet ir jo šeimos nariai, socialinis ir kultūrinis tautos pulsas. Visa tai spindi ir pavergtų Pabaltijo tautų sportinio gyvenimo eigoje, kai skaitome jų atsielktų laimėjimų kelią ir pakopą į olimpiadų kelią.

Jeigu peržvelgti žiemos olimpiadų žaidimų laimėtojų laurus ir arčiau gvildinti netolimą XI-tąjį Sapporo varžybų veidą, detaliau neanalizuojant, drąsiai galime tvirtinti, kad rusai bus skaudžiai pavaišinti, ypač greitajam čiuožime, nors tos iškiliusios tautos kaip norvegai ir olandai, vos keletas milijonų.

Mūsų lietuviškoji spaulda, ypač didieji dienraščiai ar savaitiniai, turėtų parodyti pilnesnį įvertinimą olimpiadų tų eigos. Privaloma pristatyti savo sportiniam jaunimui ir priaugančiai kartai, o ypatingai būsimam jaunimo kongresodalyviams, geriausia tai, jų stovyklos metu, ką Pavergtos Lietuvos sportininkai, kaip Sov.S-gos rinktinės nariai yra atsielkę olimpiadose, kurie iš jų 1972 m. Muencheno olimpiadon turi nu-

statytų normų -- rezultatų pasiekimus. Visos išsivijos sportinis veikimas jau smarkiai rieda žemyn, todėl Jaunimo Kongreso dalyvių uždavinys nutiesti bent pirminius žingsnius sporto judėjimui visur kur tik lietuvių gyvenama. Jeigu dar prisiminsime, o greičiausiai gal mažai kas žino, kad kasmet vyksta (Graikijoje) Olimpinių akademija, kurioje mūsų špaulda nedalyvavo, o tokių buvo jau net vienuolika, matome, jog daug kur praleidžiam galimybes sportinių aukštumų, ypač olimpiadų dėsnių praktiniame igyvendinime.

Būtų itin naudinga, kad studentijai, jaunimo or-joms, sportininkams ir mažojo prieauglio šeimai (8-12 mt.) būtų paskirtos - parinktos temos ir platesnė apimties klausimėliai olimpiadų vertės aiškinimui. Nors mažutės premijos, dovanos knygomis, laikraščių prenumeratomis, sukelty dėmesį. Jei gu dar praktinės rėptipaimsime, kad visosestovklose sp. programoje kasdien po 1 val. pratybų ir tiek teorinių žinių, gausime našesnį indėlį. Antai, juk eilė mūsų špaulda radijo valandų, kuriose bent keletas min. labai prisidėtų prie šio sąjūdžio.

Negalime lūkuriuoti ir atsiriboti nuo olimpinio judėjimo šaltinių, nes jie yra pagrindu tautų kultūriniam gyvastin-gumui įvertinti. Ką užslopintieji tautos sūnūs ar dukros negali įvykdyti, mes privalome su atsidėjimu siekti!

ALDONOS IR DARIAUS DUETAS

(Atkelta iš 5 psl.)

davę vertingų koncertų drauge dirbdami. Atrodo, kad mūsų miela solistė Aldona Stempužienė yra pamėgusi ir mūsų jauno ir talentingo komp. Dariaus Lapinsko kūrybą, kurią koncertų metu pasigerėtinau atlieka.

Ta proga, sugrįžtant į praeitį, tenka prisiminti solistės Aldonos Stempužienės net keturias išvykas į Pietų Ameriką, kur Colombijoje, Venuezoje, Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje yra davusi visą eilę vertingų koncertų, gi jų klausėsi ne tik tik kraštų lietuviai, bet ir kita-taučiai. Tai buvo savos rūšies graži meno kalba apie lietuvių tautos kultūrą ir mūsų Tėvynės nedalią. Ji atliko gražų lietuvių tautos reprezentavimo darbą ir tuo tik galime gerėtis ir jos pastangas su dėkingumu vertinti.

Apie sausio 15 dienos koncertą galima būtų ir plačiau prasiurti, tačiau juk visų "paslapčių" atidengti gal ir nederėtų. Tik tiek galima sakyti, kad pats koncertas būsiąs išskirtinai įdomus, ką patvirtina rengėjai ir programos dalyviai.

Reikia manyti, kad sol. Aldona Stempužienė ir komp. Darius Lapinskas ir šia proga susilauks iš Chicagos lietuvių visuomenės rei-

kiamo dėmesio, gausiai susirinkdama į šį pirmąjį Naujuose metuose koncertą.

Vieno pokalbio metu sol. Aldona Stempužienė labai šiltai atsiliepė apie Chicago, kaip savo miestą, apie Chicagos lietuvių, kuriuos ji per savo koncertus pamilusi ir apie vertingų koncertų reikšmę. Gi apie savo dainuojamų dainų temas solistė, pokalbį baigdama, išsireiškė: "yra stipresnių dalykų, nei lengvos pramogos, kuriuos norisi išsakyti -- yra mirtis, meilė, širdies skausmas ir Lietuva..."

Solistė Aldona Stempužienė dainuos savo Tėvų Žemei -- Lietuvai ir šį kartą.

Gi malonią viešnią chigaciečiai rengiasi šiltai sutikti.

WANT JOURNEYMAN
OR
1ST CLASS SKILLED
DIE MAKERS
Progressive die experience necessary.
Must have job shop experience.
Full time, days, fringe benefits and overtime.
ZIP TOOL & DIE
15325 Brookpark Rd.
Cleveland, Ohio

(2-8)

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų -- investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

LIETUVIŲ NAMŲ STATYBOS REIKALU

Lithuanian Village Inc. direkcija gavo iš architekto galutinius naujų namų statybos planus ir pavadė Planavimo ko-jos pirmininkui inž. V. Vinclovui atiduoti statybą kontraktorių varžytinėms. Statybos plane numatyta pirmiausia iškasti rūšį, pastatyti sienas, uždengti stogą, sudėti grindis, įvesti kanalizaciją ir įrengti šildymo ir vėsinimo sistemą. Vidaus įrengimo darbus bus stengiamasi atiduoti lietuviams, atitinkamų sričių specialistams. Taip pat ir pirmojo plano varžytinėse numatoma, kad dalyvaus keturi lietuviai statybos kontraktoriai. Statybos darbai galės būti pradėti pagal numatytą planą tik tuo atveju, jeigu visi Clevelando lietuviai pirks statybos akcijas, padarę pasižadėjimus, įmokės pažadėtas sumas. Lithuanian Village Inc. raštinė yra 877 E. 185 St., Cleve-

land, Ohio, 44119. Prašom visus įnašus, pasižadėjimus ir pasiteiravimus siųsti tuo adresu. Telefonu galima teirautis kiekvieną dieną nuo 5 val. vak. iki 8 val. vak., šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12 val. Telef. 531-2131.

• **JUOZAS STEMPUŽIS** rugsėjo 11 skaitys paskaitą apie Clevelando lietuvių koloniją ir jos šimtmečio istoriją Shaker Heights gimnazijos abiturientams. Paskaita bus iliustruota lietuvių muzikos ir tautodailės darbais.

• **BALTIJOS AIDŲ** radijas pirmadienį, sausio 10, 8 val. vak. per WXEN-FM (106.5) stotį transliuos smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės koncertą. Smuikininkė atliks lietuvių, latvių ir estų kompozitorių kūrinius.

BIRUTIETIS SIELOJASI LIETUVIŠKU ŠVIETIMU

D.L.K. Birutės draugijos Clevelando skyrius, vadovaujamas energingos pirmininkės V. Nagevičienės, šį sekmadienį, sausio 9 d. ruošė U. Astrienės šiaudinių parodą, bet dėl susidėjusių kliūčių, paroda nukeliama į spalio mėnesį.

Vietoj parodos šį sekmadienį šv. Jurgio parapijos salėje, tuoj po lietuviškų pa-

maldų, bus pyragų išpardavimas. Norintieji galės ir papusryčiauti. Pelnas skiriamas Vasario 16 gimnazijai paremti. Maloniai kviečiami visi atsilankyti.

• **Reikalinga virėja valgykloje.** Nuo 8 val. ryto iki 2 val. p. p. Skambinkit 531-8818.

PREL. KRUPAVIČIAUS MIRTIES METINIŲ MINĖJIMAS

Š. m. sausio 23 d., sekmadienį, įvyks prel. Mykolo Krupavičiaus mirties metinių minėjimas. Iškilmingos pamaldos už velionio sielą šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, lietuvių pamaldų metu. Po pamaldų tos pačios parapijos salėje LKDS centro komiteto pirm. Algio Kasulaičio paskaita. Kita programos dalį — velionio raštų skaitymą atliks jaunimas.

Ateities klubo ir LKDS Clevelando skyriaus valdybos maloniai kviečia visus lietuvius atsilankyti į šį minėjimą. (p. m.)

LIETUVIŠKOS KŪCIOS AMERIKIEČIŲ GIMNAZIJOSJE

Prieš Kalėdų atostogas, dvylika lietuvių, lankančių Villa Angela gimnaziją Clevelande, su tos gimnazijos mokytojos Augulytės pagalba surengė vaidinimą "Lietuviškos Kūcios". Visos vaidintojos dėvėjo tautiniais rūbais. Dvylika paskutinių lietuviškų valgių paruošė pačios vaidintojos. Laikė vaidinimo buvo lauziamos plotkelės, traukiami burtai. Kelios lietuviškos papuošė eglutę lietuviškais šiaudinukais.

Po vaidinimo visi žiūrovai buvo vaišinami kūčių valgiais ir supažindinami su Kūčių ir Kalėdų tradicijomis bei papročiais. Pasirodymas gerai pasisekė ir buvo šiltai sutiktas. Nijolė Mainelytė

PRASMINGAS ŠAULIŲ
DARBAS

Praeitais metais, gruodžio mėn., Clevelando šaulių tarpe kilo mintis, Clevelando lietuvių supažindinti su grėsme, kurią sudaro žmogaus organizmui rūkymas, kaip plaučių, gerklės vėžys ir kitos ligos.

Šaulių kuopos pirmininko dr. K. Pautieniaus pastangomis iš Cancer Society buvo gautas filmas apie vėžio grėsmę nuo rūkymo. Filmą buvo pademonstruo-

tas gruodžio 19 d. po pamaldų šv. Jurgio parapijos salėje, kurio pasižiūrėti prisirinko apipilnė salė.

Po filmo demonstravimo, dr. Pautienius trumpai supažindino žiūrovus su vėžio ligomis. Tačiau tai buvo ne kokia nors mokslinė paskaita, labiau gal tikėtų pavadin-ti informacinis pranešimas.

Po pranešimo šaulės: Pautienienė, Šarkauskienė, Kapčienė ir Smelstoriene buvo tiek malonios, kad atsilankiusius pakvietė pasi- vaišinti kava ir saldumynais. Tenka pastebėti, kad tai šaulės, kurios niekuomet neatsisako prisidėti savo darbu, prie bet kokio šaulių parengimo. Už tą jų pasiaukojimą joms priklauso šaulių nuoširdi padėka. (jk)

NAUJU METŲ SUTIKIMAS CLEVELANDE

Keletas šimtų mūsų bendruomenės žmonių nuotai-kingai sutiko naujuosius metus organizacijų ar pavienių šeimų surengtuose pobūviuose ar baliuose. Graži, nešalta, beveik pavasariška šviesios mėnėsienos naktis nuotaiką pakėlė.

Buvau L. B. Clevelando apylinkės suruošame baliuje šv. Jurgio parapijos salėje.

Jaukiai, skoningai dekoruota ir apšviesta salė, rūpestingai paruošti vaišių stalai (p. Br. Mainelienės ir jos tautininkių darbas), melodingai, neerzinančiai grojanti kapela, jau iš anksto žadėjo jaukią ir malonią promogą.

Baigiantis senųjų metų valandoms, trumpą, bet turiningą kalbą pasakė PLB Valdybos pirm. St. Barzdukas. Po to Clevelando vyrų oktetas, vadovaujant R. Babickui padainavo 9 momentui pritaikintas dainas. Gerai susidainavusio ir aukšto meninio lygio okteto dainos!

Svečių tarpe mačiau gražų būrį senosios kartos ateivių žmonių prysaky su p. DeRighter ir jo gimine. Atvyko ir mūsų bendruomenės ištikimas naujasis aukštas miesto dignitorius inž. R. Kudukis ir ponis, PLB valdybą atstovavo jos pirmininkas ir vicepirm. dr. Alg. Nasvytis. Gaila, bet nesimantė mūsų iškyliųjų politinių partijų asmenybių, nei gerbiamųjų profesijų (gydytojų, inžinierių, mokytojų) atstovų. Nedaug ir mūsų šauniosios jaunuome-

nės. Mat, jie ruošė pramogų skyrium.

12 val. Apylinkės pirminkas J. Malskis trumpu žodžiu pasveikino svečius. Po to visi sugiedojo Tautos himną. O po to šampanas, pasveikinimai ir palinkėjimai. Tikrai mielas ir nuoširdumo pilnas momentas. Visi pasijuto vienos didžiulės šeimos nariais. Visiems linksma ir gera...

Tik Valdyba susirūpinusi: ar užteks pajamų apmokėti numatytoms ir nenumatytoms išlaidoms. Svečių galėjo būti daugiau. Paskutinę dieną daugybė stalų užsisakiusių dėl mieste siaučiančios gripo epidemijos atšaukė užsakymus.

— Jei organizacijos nebūtų rengusios atskirų balių — svečių turėjume žymiai daugiau, — sako parengimų vadovas.

— Ir tai tos organizacijos, kurios kartais prašo pinigines bendruomenės paramos, — su kartėliu prideda kitas.

Išeinu susimąstęs. Atrodo, kad bendruomenės vadovybė buvo per daug optimistiška vertindama šio miesto žmonių ir organizacijų vadovų bendruomeninio solidarumo lygį... O tokiai padėčiai esant ir žmonių nusiteikimui nekin-tant, kažin ar verta rizikuoti, rengiant panašaus aukšto lygio parengimus, daug kainuojančias pramogas su n u o stoliais bendruomenės iždūi?... (tb)

• **Perkant ar parduodant namus,** prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 15 D. Hamiltono "Aukuro" vaidinimas, Rengia Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos tėvų komitetas.

SAUSIO 22 D. Čiurlionio ansamblio pagerbimo balius - koncertas.

SAUSIO 23 D. sekmadienį, tuoj po pamaldų, 11:30 v., šv. Jurgio parapijos salėje prel. Mykolo Krupavičiaus mirties metinių minėjimas.

SAUSIO 29 D. Studentų ir Moksleivių Ateitininkų ruošiamas Literatūros Vakarai.

SAUSIO 30 D. Klaipėdos Sukilimo ir Vadavimo minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje, Rengia Clevelando šauliai ir ramovėnai.

VASARIO 5 D. Tradicinis užgavėnių blynų balius šv. Jurgio Parapijos salėje, Rengia Plėnų Tunto Skautų Tėvų Komitetas.

VASARIO 13 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 54 m. sukakties minėjimas, Rengia ALT Clevelando skyrius.

VASARIO 27 D. šv. Jurgio parapijos salėje kun. P. Urbaičiui pagerbti pietūs, Rengia Sauleičių Remti Komitetas.

KOVO 5 D. Grandinėlis koncertas.

Grožio salonas, kuris tikrai jus padaro gražesne

Andre Duval ILGALAIKĖS BLAKSTIENOS

Būk miela, graži ir viliojanti

Naujausia grožio sensacija. Ilgos blakstienos nenuimamos nakčiai ar kitu laiku, paliekant "tuščio veido" išraišką. Niekas net negali žinoti, kad tai ne jūsų.

Pagrindinis pritaikymas \$15.00.

Papildymas 25 c. už blakstieną

Labiausiai puošiantis ir patenkinantis grožio pritaikymas kada yra buvęs! Malonumas, kuriuo jūs pastoviai džiaugsitės. Pilnas pasikeitimas jūsų gyvenime.

ILGALAIKIS PLAUKŲ SUDĖJIMAS

Pagrindas tikrai puošiančio sušukavimui

Kiekvienas \$15 lsk. Kirpimas, sudėjimas iš išplėvimą ir mūsų didžiulio pasirinkimo. \$5.95

Patirkite tą nuostabią moters malonų jausmą, kada ji žino, kad ji yra patraukli ir žavinga. Skambinkite mums dėl papildomų informacijų ar užsisakymui.

Mes pritaikome net žiliems, sausiems ir su problemomis plaukams, gražiausius sudėjimus. Naudojamas LOREAL, HELENE CURTIS, ZOTOS, HIBNER — plius mūsų 30 metų patyrimas, geriausia garantija. Skambinkite infor., kad galėtumėte atrodyti gražiausiai.

HELENE CURTIS
NO-SET PERMANENT
NEI SUKTUKU, NEI ŠIAUSIMO, NEI SPILKŪČIŲ DAUGIAU!
Atšviežinimas tik su drėgnų šuku brukštelėjimu. \$10

2YMUS \$20 VITA CREAME
Ilgalaikis sudėjimas \$7.95

KIRPIMAS 1.95. DAZYMAS IR SUDĖJIMAS 5.95. PERUKO SUTVARKYMAS \$3.00. SPEC. KIRPIMAS. ŠVIESINIMAS. PAZILINIMAS. ISTIŠIMAS.
Antakių išlenkimas ir dažymas. Vaško metodu gyvplaukių pašalinimas.

ROUX COLOR PERPLO-VIMAS Penkt. šešt. prieš kv. 50 c. daugiau

Shampoo & Set

Visi sezono gražiausi stiliai, kombinuoti arba paprasti ir be rūpesčio. Mūsų talentingia stilistė padaro tai be priekaištų. \$2.45 Reg. \$3.50 iki \$5 daugumoj salionų

E • 406 Euclid Ave. 2nd fl. 781-3161
A • Southgate, 5399 Warrensville, 663-6346
S • Oposite Eastgate, 449-3435
T • Severance Center, 382-2600, 382-2569
• Shoregate, 944-6700, Lake Shore Blvd.
• Mentor, 255-9115, Next to Zayre's

W • Oposite Southland, 845-3400
• Oposite Westgate, 333-6646
E • North Olmsted, 777-8636
S • Parmatown, 884-6300
T • Elyria Midway Mall, Elyria 324-5742, Lorain 233-8020

PASINAUDOKIT GERIAUSIU ŪŽ PIGIAUSIA KAINA!

JAU GALIT ATSIKVIESTI SVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinias apie keliones paruošimą. Atsilankykite arba skambinkit mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS
INDELIOUS.

Už paprastus indėlius moka 5%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 936 East 185th Street
361-1763 531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVOS NOVELĖS 1972 KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiai įteikti data: 1972 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autorius tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeru. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui, bus įteikta 500 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

• Svetimšaliai, neturintieji JAV pilietybės, privalo iki sausio 31 d. užpildyti registracijos kortelę, kuri gaunama pašto įstaigoje ar imigracijos tarnyboje. Neatlikę šios registracijos gali būti sunkiai nubausti.

• Kapitonas Jurgis Gliudys, Dirvos bendradarbio rašytojo Jurgio Gliudos sūnus, šiomis dienomis išvyko naujon tarnybos vieton, į Siamą, kur paskirtas vienos JAV bazės nekilnojamo turto viršininku.

Kpt. J. Gliudys prenumeruoja Dirvą ir bus pirmasis vienintelis Dirvos skaitytojas tolimame Siame, Azijos pietryčiuose.

NEW YORK

LIETUVIAI LIUTERONAI ATŠVENTĖ KALĖDAS

Gruodžio 26 d. Lietuvių liuteronų parapija Brooklyne kun. Dagio vadovauja-

ma, suruošė pamaldas ir pobūvį, paminėti Šv. Kalėdas ir kartu pasirošti sutikti Naujuosius Metus. Minėjimas prasidėjo pamaldomis, kurias atliko kun. Dagys ir pasakė tai dienai pritaikyta pamokslą. Po pamaldų apatinėje bažnyčios salėje įvyko gražus pobūvis, į kurį susirinko daugiau šimto liuteronų, gyvenančių New Yorke ir apylinkėse. Čia visi buvo pavaišinti kava ir skaniais užkandžiais.

Kun. Dagys pasakė kalbą, paminėdamas Kalėdų reikšmę ir palinkėdamas visiems Kristaus gimimo proga atgimti dvasioje ir laukti atgimstančios Lietuvos laisvės. Šia proga kun. Dagys paminėjo visą eilę savo parapijiečių, kurie per praėjusius metus, turėjo džiaugsmingų ir liūdnų dienų. Tarpe jų paminėjo Adolfą ir Juzę Andziulaičius, kurie atšventė auksinio vedybinio gyvenimo sukaktį.

Adolfas ir Juzė Andziulaičiai, gyv. Brooklyne, N.Y., minėjo 50 metų vedybų sukaktį.

Kaip ir visuomet lietuviškuose parengimuose netrūksta žinomo klaipėdiečio veikėjo Martyno Gelžinio, kuris ir šį kartą, pasakė nors ir trumpa, bet jaudinančią kalbą, kad šia proga lietuviai evangelikai švędami Kristaus gimimą, turi nepamiršti savo tėvynės Lietuvos, kuri yra pavergta, bet visems reikia įsisąmoninti, kad niekuomet istorijoje tautos ilgai nebūna paverptos ir kad Lietuva bus laisva ir nepriklausoma, nežiūrint daugiau ar mažiau laiko praeis. Ir, jeigu ne mūsų karta, tai mūsų jaunimas išvys Lietuvos laisvės patekančią žvaigždę. Stebėtina, kad M. Gelžinis nežiūrint, kad yra peržengęs 60 metų, bet dvasioje liko nepasenęs ir toks pat stiprus kovotojas dėl lietuvių, koks jis buvo steigdamas Klaipėdoje Santaros organizaciją ir jai vadovaudamas.

Bendrai lietuvių — liuteronų subūvimai pasižymi nepaprastu patriotiškumu. Čia teko sutikti klaipėdiečio dailininko Adomo Brako sūnų Ramūną Braką, kuris dar yra, palyginus jaunas, N. Yorke dirba kaip inž. projektuotojas braižytojas. Nors gyvenęs ir augęs didžiąją gyvenimo dalį svietimame krašte, bet kalba gryna lietuviška kalba, kuria daug jaunųjų lietuvių nebemoka kalbėti. Pažymėtina, kad liuteronai turi nemažai inteligentijos, daug specialistų, inžinierių. Teko sutikti lietuvių med. daktarę Viktoriją Vaitekaitis, kuri skaito ir įdomiausi lietuviška spauda ir perka visuomet lietuviškas knygas.

ANDZIULAIČIŲ VEDYBINĖ AUKSINĖ SUKAKTIS

New Yorko liuteronai, Kalėdų švenčių proga, paminėjo savo parapijiečių Andziulaičių vedybinę sukaktį. Tikrumoje, Andziulaičių 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktis, turėjo būti paminėta birželio 14 d.

Jie yra žemaičiai, gimė, augo ir visa Lietuvos Nepriklausomybės laiką pasiturinčiai gyveno nuosavame ūkyje Raseinių apskr., Šimkaičių valsč., Blūdžių kaime. Jie išaugino sūnų Joną ir dukterį Irmą.

Sovietams okupavus Lietuvą, kaip ir visi tremtiniai, pasitraukė į vakarus ir kai prasidėjo emigracija į Ameriką, atvyko į šį kraštą ir nuolatiniai apsigyveno Brooklyne. Kaip ir visiems

naujiems imigrantams ir Andziulaičiams pradžia buvo labai sunki, nes reikėjo dirbti įvairius sunkius darbus, bet taupiai gyvendami išigyjo nuosavą namą, kuriame dabar kaip pensininkai gyvena. Adolfui Andziulaičiui jau sukako 81 metai amžiaus, o jo žmonai Juzei eina 76 metai. Bet abu dar stiprūs ir sveiki. Su jais gyvena dar nevedęs sūnus Jonas, o dukterė Irma gyvena Kanadoje ir yra ištėkėjusi už architekto Bernardo Kuzmaičio.

Sukaktuvių proga, apsilankius pas Andziulaičius, mane sudomino jų sūnus Jonas, kuris yra, galima sakyti, 9 amatų žmogus. Jis dirba radijo ir elektroninių specialių gaminių firmoje, bet šalia to mėgsta įvairius kitus amatus. Jis gerai nusimano fotografijoje ir filmavime. Turi padaręs šimtus filmų iš lietuvių gyvenimo, kurias žada perduoti lietuviškam muziejui. Jis bandė verstis ir laikrodininko amatu, nors šiuo amatu nesiverčia, bet laikrodį pataiso su malonumu. Kitas jo gabumas, tai senos spaudos, ypatingai apie Lietuvą, rinkimas. Jis turi daug senų leidinių apie Lietuvą ir apie liuteronų tikėjimo plitimą Lietuvoje ir

LIETUVIŠKA EGLUTĖ FLORIDANA BEACH KOPOSE

Atlanto kopose, retai apgyvendintoje vietovėje, pavadintoje Florida-na Beach, stovi gražiai ir meniškai papuošta lietuviškais šiaudinukais kalėdinė eglutė. Prožektoriais apšviesta spindi kaip karalaitė iš tolo. Floridana Beach yra siaurame žemės ruože tarpe Atlanto vandenyno ir Indian upės. Plačiausia vieta yra ketvirtis mylios. Važiuojant keliu A 1 A tarpais atrodo tarsi tiltu važiuoji.

Žemė apaugusi spygliuočiais, daugiausia pušimis. Vietovė graži ir nepaprastai šiltas malonus klimatas. Mėgėjams gamtos ir vienvės čia geriausia.

Artimiausias didesnis miestelis pietų link apie 15 mylių Melbourn, Kennedy Space Center apie 30 mylių ir rytus Walt Disney World apie 85 mylios. Kelias A 1 A yra lokalinis, bet judėjimas gan didelis.

MUMS REIKIA DAR 439 PRENUMERATORIŲ!

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Ieškome 500 naujų prenumeratorių! Šia proga naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, studentams, gyvenantiems prie universitetų — \$6.50.

Siunčiu dol. ir prašau Dirvą siuntinėti 1 metus šioms naujiems skaitytojams:

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojo pavardė ir vardas

Adresas

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorius ir atsiuntęs pinigus, gauna dovanų knygą.

jų įtaką lietuviybės išlaikymui. Linkėtina p.p. Andziulaičiams ilgų ir sveikų metų, o p. Jonui Andziulaičiui linkėtina ir toliau rinkti lietuvišką spaudą ir domėtis Lietuvos praeitimi kaip iki šio laiko jis įdomavosi.

K. Klastauskas

ninkai yra Jadvyga ir Alfred Weisbecker. Jadvyga yra lietuvių p. Kuprėnienė, gyvenusi Washingtone, ištėkėjusi už lietuvių komandierio Alfred Weisbacker. Vyras yra pensininkas ir jie pasirinko senatvei leisti šią malonią ir ramią vietelę. Anot jų: "Čia yra paskutinė ramybės vieta žemėje. Tikrai ne paprastai malonų gyvenimi visiems, kurie nori ramybės ir džiaugtis gamta. Tačiau miela p. Jadvyga, nesitenkindama vien gamta bei jos grožiu, rado reikalą pademonstruoti savo krašto liaudies meną. Jai talkininkavo jos vyras, kaimynai ir jų paaugliai vaikai. Užklaustas Alfredas, kodėl jis su tokiu atsidėjimu dirba, atsakė: "Aš myliu žmoną, o per ją ir lietuvių bei jų papročius".

Stebėjau, matydamas ir padėdamas puošti, tos moters puoselėjimą lietuvių. Visiems kas tik atkreipė dėmesį aiškino, rodė šiaudinukus, priminė mūsų mielą kraštą Lietuvą, lietuvių, jų dabartinę kančią ir savo atsiradimą šiame kampelyje. Jadvyga yra tremtinė. Ji sektina kiekvienam lietuviui įvairiais sau prieinamais būdais propaguoti mūsų tautą.

(sb)

Brangiai motinai Lietuvoje mirus,

mielam kaimynui

JURGIUI SIRUSUI

ir giminėms reiškiamo gilią užuojautą

Janina ir Juozas
Valiušaičiai

Dail. JUOZUI BAGDONUI,

jo motinai BARBORAI BAGDONIENEI Lietuvoje mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime

ALT S-gos Richmond Hill
Skyrius

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANK — ĮSITIKINSITE.